

Друга књига о царевима

Илија осуђује Охозију

¹ После Ахавове смрти Моав се побунио против Израиља.

² А Охозија падне кроз решетку с прозора своје горње собе у Самарији и повреди се. Тада је послао гласнике говорећи им: „Идите и упитајте Велзевуа, акаронског бога, хоћу ли оздравити од ове болести.“

³ Али Анђео Господњи рече Илији Тесвићанину: „Устани и пођи у сусрет гласницима самаријског цара. Реци им: 'Зар нема Бога у Израиљу, те идете да питате Велзевуа, акаронског бога?'

⁴ Зато говори Господ: нећеш устати са постеље на коју си легао, него ћеш свакако умрети.“ И Илија оде.

⁵ Кад су се гласници вратили к цару, он их упита: „Зашто сте се вратили?“

⁶ Они му одговорише: „Срео нас је један човек, који нам је рекао: 'Идите, вратите се к цару који вас је послао и реците му: овако каже Господ: зар нема Бога у Израиљу, те шаљеш људе да питаш Велзевуа, акаронског бога?' Зато се нећеш подићи с постеље на коју си легао, већ ћеш свакако умрети.“

⁷ Цар их упита: „Какав је био тај човек који вас је срео и рекао вам то?“

⁸ Они му рекоше: „Имао је огртач од длаке и кожни појас око бокова.“ Он рече: „То је Илија Тесвићанин!“

⁹ Тада је послао заповедника над педесет са педесет људи. Кад је дошао к њему, Илија је седео на врху брда. Заповедник рече: „Божији човече, у име цара, силази!“

¹⁰ Илија му одговори: „Ако сам заиста Божији човек, нека се спусти огањ с неба и нека спали и тебе и твоју педесеторицу.“ Огањ се спусти с неба и прогута и њега и његову педесеторицу.

¹¹ Цар му је послао другог заповедника над педесет. Он је отишао и рекао му: „Човече Божији, у име цара, сиђи одмах!“

¹² Али Илија одговори: „Ако сам заиста Божији човек, нека се спусти огањ с неба и нека прогута и тебе и твоју педесеторицу.“ И спусти се огањ с неба и прогута и њега и његову педесеторицу.

¹³ Тада је цар послао трећег заповедника над педесет. Трећи заповедник над педесет се попе, паде ничице пред Илијом и замоли га: „Божији човече, нека мој живот и животи ових педесет твојих слугу буду драгоцени у твојим очима.

¹⁴ Ето, ватра се спустила с неба и прогутала два заповедника над педесет и њихову педесеторицу. Стога нека мој живот буде драгоцен у твојим очима.“

¹⁵ Тада Анђео Господњи рече Илији: „Сиђи с њим; не бој га се.“ Он устане и оде с њим к цару,

¹⁶ и рече му: „Говори Господ: 'Зато што си послао гласнике да питају Велзевува, акаронског бога, као да нема Бога у Израилу чију би реч потражио, нећеш устати са постеље на коју си легао, него ћеш јамачно умрети.“

¹⁷ Тако је умро по речи Господњој, као што је рекао Илија. Уместо њега се зацарио Јорам у другој години цара Јорама*, сина Јосафата, цара Јудиног, јер није имао сина.

¹⁸ Остала Охозиијина дела која је учинио, нису ли записана у Књизи дневника царева израиљских?

* **1:17** Ради се о две различите особе истог имена.

2

Илија однет на небо

¹ Кад је било време да Господ узме Илију у небо, Илија и Јелисеј су отишли из Галгала.

² Илија рече Јелисеју: „Остани овде, јер ме је Господ послао у Ветиљ.“

Јелисеј му рече: „Живога ми Господа, и ти да си ми жив, нећу те оставити.“ Тако оду доле у Ветиљ.

³ А пророчки синови, који су били у Ветиљу, изађу пред Јелисеја и рекну му: „Зар не знаш да ће Господ данас узети твога господара од тебе?“

Он рече: „И ја знам; тихо.“

⁴ Илија рече Јелисеју: „Остани овде, јер ме је Господ послао у Јерихон.“

Он му одговори: „Живога ми Господа, и тако ми ти био жив, нећу те оставити.“ И тако оду у Јерихон.

⁵ У Јерихону пророчки синови приступе Јелисеју и упитају га: „Зар не знаш да ће Господ данас узети твога господара од тебе?“

Он одговори: „И ја то знам; тихо.“

⁶ Илија му рече: „Остани овде, јер ме је Господ послао на Јордан.“

Јелисеј одговори: „Живога ми Господа, и тако ми ти био жив, нећу те оставити.“ Тако су обојица отишла.

⁷ Пошло је и педесет од пророчких синова. Они су стајали подаље, а њих двојица су стајали код Јордана.

⁸ Тада је Илија узео свој огртач, смотао га, и њиме ударио по води. Вода се разделила на једну и на другу страну, тако да су њих двојица прошли по сувом.

⁹ Кад су прошли, Илија рече Јелисеју: „Тражи нешто од мене пре него што будем узет.“

Он му рече: „Нека двострука мера твога духа дође на мене.“

¹⁰ Илија му рече: „Тражио си тешку ствар; ипак, ако ме видиш кад будем био узет од тебе, нека ти буде тако; ако не будеш видео, онда се то неће догодити.“

¹¹ Док су они тако ходали и разговарали, појаве се огњене кочије и огњени коњи и дођу између њих, па у вихору однесу Илију на небо.

¹² Кад је то Јелисеј видео, повикао је: „Оче мој, оче мој, кочије и коњаници Израиљеви!“ И није га више видео. Затим је узео његов огртач и подерао га на два дела.

¹³ Онда је подигао Илијин огртач, који је спао с њега, па се вратио и стао на обалу Јордана.

¹⁴ Тада је узео Илијин огртач, који је спао с њега, и ударио по води. Рекао је: „Где је Господ, Бог Илијин?“ Ударио је по води и вода се поделила на једну и на другу страну. Јелисеј прође.

¹⁵ Пророчки синови из Јерихона који су га посматрали издалека, рекоше: „Илијин дух је починуо на Јелисеју!“ Кад су дошли да се сретну с њим, поклонили су му се лицем до земље.

¹⁶ Тада му рекоше: „Ево, твоје слуге имају педесет јаких људи са собом, да иду и потраже твога господара. Можда га је Дух Господњи бацио на неку планину, или у неку долину.“

Он рече: „Не шаљите их.“

¹⁷ Они су тако навалили на њега, да му је било непријатно. Онда им је рекао: „Пошаљите их.“ Послали су педесет људи, који су тражили три дана, али га нису нашли.

¹⁸ Кад су се вратили к њему, који је остао у Јерихону, он им рече: „Зар вам нисам рекао да не идете?“

Исцељење воде

¹⁹ Људи из града рекоше Јелисеју: „Као што мој господар види, град је добар за живот, али је вода лоша, а земља јалова.“

²⁰ Јелисеј рече: „Донесите ми нову чинију.“ Они му донесоше.

²¹ Он оде до извора, баци у њега соли и рече: „Говори Господ: 'Исцељујем ову воду, да од ње више не дође ни смрти ни јаловости.'“

²² Вода је постала здрава све до данас, према речи коју је рекао Јелисеј.

Јелисеју се ругају

²³ Оданде је отишао у Ветиљ. Док је ходао путем, из града су изашли неки мали дечаци и ругали му се говорећи: „Пењи се, ћело! Пењи се, ћело!“

²⁴ Он се окренуо, погледао их и проклео их у име Господње. Тада су из шуме изашле две медведице и растргле четрдесет два дечака.

²⁵ Одатле је отишао на гору Кармил, па се затим вратио у Самарију.

3

Јорамова владавина над Израиљем

¹ Јорам, син Ахавов, се зацарио над Израиљем у Самарији у осамнаестој години Јосафата, цара Јудиног. Владао је дванаест година.

² Чинио је што је зло у Господњим очима, али не као његов отац и његова мајка, јер је уклонио Валов стуб, који је његов отац направио.

³ Ипак, он се држао греха Јеровоама, сина Наватовог, који је навео Израиљ на грех; није се одвојио од њих.

Рат против Моава

⁴ А Миса, цар моавски, био је сточар. Он је испоручивао данак цару израиљском од стотину хиљада јагањаца и вуну од стотину хиљада овнова.

⁵ Али кад је Ахав умро, цар моавски се побунио против цара израиљског.

⁶ Цар Јорам је још истог дана отишао из Самарије и сабрао сав Израиљ.

⁷ Тада је послао поруку Јудином цару Јосафату: „Моавски цар Миса се побунио против мене. Хоћеш ли поћи са мном у рат на Моав?“

Он одговори: „Поћи ћу. Ја сам као ти, мој је народ као твој народ, и моји коњи као твоји коњи.“

⁸ Још упита: „Којим ћемо путем поћи?“ Јорам одговори: „Путем кроз Едомску пустињу.“

⁹ Тако оду цар израиљски, цар Јудин и цар едомски. Седам су дана тумарали Едомском пустињом, све док није нестало воде и за војску и за стоку која је ишла с њима.

¹⁰ Тада рече цар израиљски: „Авај! Господ је сабрао ова три цара да их преда у руке Моавцима.“

¹¹ Јосафат рече: „Зар нема ниједног пророка Господњег да упитамо Господа?“

Један од слугу цара израиљског одговори: „Ту је Јелисеј, син Сафатов, који је сипао воду на Илијине руке.“

¹² Јосафат рече: „Реч је Господња с њим.“ Цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, и цар едомски оду доле к њему.

¹³ Јелисеј одговори цару израиљском: „Шта ја имам с тобом? Иди к пророцима свога оца и пророцима своје мајке.“

Цар израиљски му рече: „Немој тако, јер је Господ сабрао ова три цара да их преда у руке Моавцима.“

14 Јелисеј рече: „Живогa ми Господа, Бога над војскама, коме служим; да немам обзира према Јосафату, цару Јудином, не бих те ни погледао.

15 А сада ми доведите свирача.“

Док је свирач свирао, спусти се рука Господња на њега,

16 и он рече: „Говори Господ: 'Ископајте у овој долини много јама.

17 Јер говори Господ: нећете видети ни ветра ни кише, а овај ће се поток напунити водом, па ћете пити и ви и ваша стока и ваша теглећа стока.

18 А то је тек незнатна ствар у Господњим очима, јер ће он предати Моавце у ваше руке.

19 Кад освојите све најбоље градове, оборите свако плодносно дрво и затрпајте све изворе, а сваку добру њиву уништите камењем.“

20 Следећег јутра кад су принели принос, потече вода из правца Едома, тако да је сва земља била пуна воде.

21 Кад су Моавци чули да су цареви кренули у бој против њих, позвали су сваког ко је стасао за оружје, па су се поставили на границу.

22 Ујутро, кад су устали, сунце је блескало по води; Моавцима се издалека учинило да је вода црвена као крв.

23 Тада рекоше: „То су се цареви побили и поклали међу собом. Стога, на плен, Моавци!“

24 Али кад су дошли у израиљски табор, Израиљци се дигоше и ударише на Моавце, те они побегоше пред њима. Ушавши у Моав, наставили су да туку Моавце.

25 Уништили су градове, а сваки човек је бацио камен на сваку добру њиву, те је била засута. Затрпали су сваки извор и оборили свако плодносно дрво. Оставили су само зидине Кир-Аресета. Стрелци с праћкама су га опколили и почели да га гађају.

²⁶ Кад је цар моавски видео да се битка окренула против њега, узео је седам стотина људи вичних мачу да се пробије до цара едомског, али нису успели.

²⁷ Затим је узео свога сина првенца, који је требало да се зацари на његово место, и принео га на жртву свеспалницу. Израиљце је обузео велики бес, те су се повукли од њега и вратили се у своју земљу.

4

Јелисеј и удовичино уље

¹ Жена једног од пророчких синова завапи Јелисеју: „Твој слуга је умро а ти знаш да се твој слуга бојао Господа. А сад је дошао зајмодавац да одведе моја два сина да му буду робови.“

² Јелисеј јој одговори: „Шта да урадим за тебе? Шта имаш у кући?“

Она рече: „Твоја слушкиња нема ништа у кући осим једног крчага уља.“

³ Он јој рече: „Иди и позајми празне посуде од свих својих суседа; нека их не буде мало.“

⁴ Затим уђи и затвори врата за собом и за својом децом, па наливај уље у све те посуде; и како се који напуни, ти га склони.“

⁵ Она оде од њега, затвори врата за собом и за својим синовима. Они су јој доносили посуде, а она је наливала у њих.

⁶ Кад су све посуде биле пуне, она рече свом сину: „Донеси ми још посуду.“

Али он јој рече: „Нема више посуда.“ Тада је уље стало.

⁷ Она дође и рече то човеку Божијем, а он јој рече: „Иди, продај уље и подмири свој дуг; ти и твоји синови ћете живети од онога што остане.“

Јелисеј и Сунамка

⁸ Једног дана је Јелисеј пролазио кроз Сунем. Тамо је живела једна богата жена, која га је молила да једе код ње. И тако, кад год је пролазио, свраћао би тамо на обед.

⁹ Она рече свом мужу: „Ево, знам да је човек који стално пролази овуда свети Божији човек.

¹⁰ Хајде да му направимо малу собу на крову, и да му наместимо лежај, сто, столицу, и свећњак, да се смести тамо кад год сврати код нас.“

¹¹ Једног дана кад је дошао, отишао је у горњу собу и легао тамо.

¹² Он рече своме слуги Гијезију: „Позови ону Сунамку.“ Кад ју је позвао, она је стала пред њега.

¹³ Тада му рече: „Ево, бацила си се у толику бригу због нас. Шта да учинимо за тебе? Хоћеш ли да се заузмемо за тебе код цара, или заповедника војске?“

Она одговори: „Живим међу својим народом.“

¹⁴ Јелисеј упита: „Шта би могло да се учини за њу?“

Гијезије рече: „Она нема сина, а муж јој је стар.“

¹⁵ Јелисеј рече: „Позови је.“ Кад ју је позвао, стала је на врата.

¹⁶ Тада јој је рекао: „Догодине у ово време држаћеш сина у наручју.“

Она рече: „Нека мој господар, човек Божији, не заваљава своју слушкињу.“

¹⁷ Ипак, жена је затруднела и родила сина догодине у то време, као што јој је Јелисеј рекао.

¹⁸ Дете је порасло. Једног дана је отишао своме оцу са жетеоцима.

¹⁹ Тада се пожалио своме оцу: „Моја глава, моја глава!“

Отац је рекао једном момку: „Однеси га његовој мајци.“

²⁰ Он га је понео и донео га његовој мајци. Он је седео у њеном крилу до поднева, а затим је умро.

²¹ Тада је отишла и положила га на кревет човека Божијег. Затим је затворила врата за собом и изашла.

²² Онда је позвала свога мужа и рекла: „Пошаљи ми, молим те, једног момка и једног магарца, да брзо одем код човека Божијег и да се вратим.“

²³ Он је упита: „Зашто данас хоћеш да идеш код њега? Није ни младина, ни субота.“

Она рече: „Све је у реду.“

²⁴ Кад је оседлала магарца, рекла је момку: „Поведи, и крећи! Не успоравај ради мене, осим ако ти кажем.“

²⁵ Она оде и дође к човеку Божијем на гору Кармил. Кад ју је човек Божији видео издалека, рекао је своје слуги Гијезију: „Ено оне Сунамке!

²⁶ Пожури јој сад у сусрет и питај је: 'Јеси ли добро? Да ли ти је муж добро? Да ли ти је дете здраво?'“

Она рече: „Све је у реду.“

²⁷ Кад је дошла к човеку Божијем на гору, ухватила се за његове ноге. Гијезије приђе да је одмакне, али му човек Божији рече: „Пусти је, јер јој је душа огорчена, а Господ је то сакрио од мене; није ми рекао.“

²⁸ Она рече: „Јесам ли тражила сина од мога господара? Зар ти нисам рекла: 'Не обмањуј ме!'?“

²⁹ Јелисеј рече Гијезију: „Опаши се, узми мој штап и иди. Ако те неко сретне, не поздрављај га, а ако те неко поздрави, не одговарај му. Затим стави мој штап дечаку на лице.“

³⁰ Дечакова мајка рече: „Живога ми Господа и твога ми живота, нећу те оставити.“ Тако он устане и пође за њом.

³¹ А Гијезије пође испред њих и стави штап на дечаково лице, али није било ни гласа, ни знака живота. Он се врати. Кад се срео с Јелисејем рекао му је: „Дечак се није пробудио.“

³² Јелисеј уђе у кућу, а оно, на његовој постељи лежи мртав дечак.

³³ Пошто је ушао, затворио је врата пред оно двоје, па се помолио Господу.

³⁴ Онда је стао на постељу, легао на дечака, и метнуо своја уста на његова уста, своје очи на његове очи, и своје дланове на његове дланове. И док је тако био испружен над дечаком, угрејало се дечаково тело.

³⁵ Затим је устао и прошетао се горе-доле по кући, па је стао на постељу и испружио се над дечаком. Тада дечак кихну седам пута и отвори очи.

³⁶ Затим позва Гијезија и рече: „Позови ону Сунамку.“ Он је позва. Кад је дошла к њему, он јој рече: „Узми свога сина.“

³⁷ Она уђе, паде пред његове ноге, поклони му се до земље, узе свога сина и изађе.

Смрт у лонцу

³⁸ Јелисеј се вратио у Галгал. А била је глад у земљи. Док су пророчки синови седели пред њим, он рече своме слуги: „Пристави велики лонац и скувај вариво за пророчке синове.“

³⁹ Један од њих оде у поље да набере биља и нађе дивљу лозу. Набрао је с ње дивљих плодова и њима напунио свој плашт. Кад се вратио, насекао их је у лонац с варивом, не знајући какви су.

⁴⁰ Налију они чорбу људима, али чим су почели да једу, почну да вичу, говорећи: „Смрт је у лонцу, човече Божији!“ И нису могли да једу.

⁴¹ Он рече: „Дајте брашно овамо!“ Онда је бацио брашно у лонац и рекао: „Наспите народу да једе.“ И ништа више штетног није било у лонцу.

Јелисеј храни стотину људи

⁴² Неки човек дође из Вет-Салиса и донесе човеку Божијем двадесет јечмених хлебова од првине плодова, и нешто свежег класја жита у торби. Рекао је: „Дај људима да једу.“

⁴³ Његов слуга рече: „Како да изнесем ово пред стотину људи?“

Јелисеј рече: „Дај народу да једе, јер говори Господ: 'Јешће и преостаће.'“

⁴⁴ Тада је изнео пред њих, па су јели, и још им је остало, по речи Господњој.

5

Наманово исцељење

¹ Наман, заповедник војске арамејског цара, био је човек од великог значаја за свога господара; ценио га је, јер је преко њега Господ давао победе Арамејцима. Али иако је био велики ратник, био је губавац.

² Једном кад су Арамејци извршили упад, довели су из израиљске земље младу девојку; она је послуживала Наманову жену.

³ Она рече својој господарици: „О, само кад би мој господар отишао пророку у Самарији! Он би га исцелио од губе.“

⁴ Наман оде и јави то своме господару, говорећи: „Тако и тако је рекла девојка из израиљске земље.“

⁵ Арамејски цар рече: „Иди онда, а ја ћу послати писмо израиљском цару.“ Он оде и понесе са собом десет таланата* сребра, шест хиљада шекела† злата,

* 5:5 Око 340 kg. † 5:5 Око 70 kg.

и десет пари одеће.

⁶ Са собом је донео писмо израиљском цару у коме је писало: „Са овим писмом ти шаљем и свога слугу Намана да га исцелиш од губе.“

⁷ Кад је израиљски цар прочитао писмо, раздерао је своју одећу и рекао: „Зар сам ја Бог, да могу да усмрћујем и оживљавам, те ми овај шаље писмо да исцелим човека од губе? Погледајте како тражи повод да ме изазове!“

⁸ Кад је Јелисеј, човек Божији, чуо да је израиљски цар раздерао своју одећу, послао је поруку цару: „Зашто си раздерао своју одећу? Нека дође к мени, да зна да има пророк у Израиљу.“

⁹ Наман дође са својим коњима и кочијама, и стане код врата Јелисејеве куће.

¹⁰ А Јелисеј му посла гласника: „Иди и окупај се седам пута у Јордану, и обновиће се твоје тело, па ћеш бити чист.“

¹¹ Али Наман се наљути, оде и рече: „Ја сам мислио да ће он изаћи к мени, стати и позвати име Господа, Бога свога, и да ће махнути руком над оболелим местом и исцелити ме од губе!“

¹² Нису ли Авана и Фарфар, дамаштанске реке, боље од свих израиљских вода? Нисам ли могао да се окупам у њима и будем чист?!“ Он се окрену и оде бесан.

¹³ Но, његове слуге му приступише и рекоше: „Оче мој, да ти је пророк рекао да урадиш нешто велико, зар не би то урадио? Нећеш ли пре урадити то што ти је рекао: 'Окупај се и бићеш чист?!'“

¹⁴ Он сиђе и загњури седам пута у Јордан по речи човека Божијег, и тело му се обнови, те постаде чисто као тело младог момка.

15 Тада се вратио к човеку Божијем са свом својом пратњом; ушао је и стао пред њега, рекавши: „Ево, сада знам да нема другог Бога на свој земљи, осим у Израиљу. Стога прими дар од свога слуге.“

16 Јелисеј рече: „Живога ми Господа коме служим, нећу узети ништа!“ Наман је наваљивао на њега да узме, али он је одбио.

17 Наман рече: „Ако нећеш, нека се твоје служи да толико земље колико две мазге могу да понесу, јер твој слуга неће више приносити свеспалнице и жртве другим боговима, осим Господу.

18 Ипак, нека Господ опрости ово своје служи: кад мој господар улази у Римонов храм да се тамо поклони, и он се ослони на моју руку, тако да и ја морам да се поклоним у Римоновом храму – кад се, дакле, поклоним у Римоновом храму, нека то Господ опрости своје служи.“

19 Он одговори: „Иди с миром.“ Али кад је Наман мало одмакао,

20 Гијезије, слуга Јелисеја, човека Божијег, рече у себи: „Мој господар је олако пустио тог Намана Арамејца, пошто није узео од њега ништа од онога што је донео.“

21 Тада је Гијезије похитао за Наманом. Кад је Наман видео да неко трчи за њим, сишао је са своје кочије да га дочека, и рекао му: „Је ли све у реду?“

22 Он одговори: „У реду је. Мој господар ме је послао да кажем: ’Ево, баш сад су ми дошла два момка од пророчких синова из Јефремове горе. Дај, молим те, за њих један таланат[‡] сребра и два пара одеће.“

23 Наман рече: „Узми и два таланта.“ И пошто је наваљивао на њега да узме, завезао му је два таланта[§]

[‡] 5:22 Око 34 kg. [§] 5:23 Око 70 kg.

сребра у две вреће и два пара одеће. Затим му је дао два момка, који су их носили пред њим.

²⁴ Кад је дошао до брда, узео их је од њих и склонио у кућу. Потом је послао људе, и они оду.

²⁵ Онда је дошао и стао пред свога господара. „Где си био, Гијезије?“ – упита га Јелисеј.

Он одговори: „Твој слуга није никуд ишао.“

²⁶ Јелисеј му рече: „Није ли моје срце било тамо кад је човек сишао са своје кочије да те дочека? Зар је ово време да се узме сребро и да се стекне одећа, маслињаци и виногради, ситна и крупна стока, и слуге и слушкиње?“

²⁷ Зато ће се Наманова губа прилепити за тебе и за твоје потомство до века.“ Гијезије оде од њега губав, бео као снег.

6

Чудо са секиром

¹ Пророчки синови рекоше Јелисеју: „Погледај, место где живимо пред тобом је веома скучено за нас.

² Хајде да одемо до Јордана, где ће свако од нас узети по један балван, да направимо себи место за живот.“

Он рече: „Пођите!“

³ Један од њих рече: „Хоћеш ли и ти поћи са својим слугама?“

Он одговори: „Поћи ћу.“

⁴ Он пође с њима.

Кад су дошли на Јордан, посекали су дрва.

⁵ Међутим, док је један обарао балван, секира падне у воду. Он повика и рече: „Авај, господару, а још је била позајмљена!“

⁶ Човек Божији упита: „Где је пала?“ Кад су му показали место, одсекао је прут и бацио га тамо, и учинио да секира исплива.

⁷ Затим је рекао: „Извадите је.“ Човек пружи руку и узме је.

Осујећен напад Арамејаца

⁸ Арамејски цар је био у рату са Израиљем. Он се посаветовао са својим слугама и рекао: „Утаборићу се на том и том месту.“

⁹ Али човек Божији посла поруку цару израиљском: „Пази се да не прођеш тим местом, јер Арамејци силазе онамо.“

¹⁰ Цар израиљски је послао људе на место за које му је рекао човек Божији. Он га је упозоравао, те се цар израиљски чувао; а то се није догодило само једном или двапут.

¹¹ Арамејски цар се веома узнемирио због тога. Окупио је своје слуге и рекао им: „Зар ми нећете рећи ко је од нас на страни израиљског цара?“

¹² Један од његових слугу му рече: „Није нико, господару мој царе. Него то пророк Јелисеј у Израиљу јавља израиљском цару и ствари које ти изговориш у својој спаваћој соби.“

¹³ Цар рече: „Пођите и видите где је, а ја ћу послати људе да га ухвате.“ Било му је јављено: „Ено га у Дотану!“

¹⁴ Тада је послао коње, бојна кола и велику војску. Дошли су ноћу и опколили град.

¹⁵ Кад је слуга човека Божијег устао рано ујутро и изашао, гле, војска с коњима и бојним колима опколила град. Слуга рече: „Јао, господару, шта да радимо?!“

¹⁶ А он рече: „Не бој се, јер има их више с нама, него с њима.“

17 Тада се Јелисеј помолио: „Господе, отвори му очи да види.“ Господ је отворио очи слуги, те је видео да је гора око Јелисеја пуна коња и ватрених кочија.

18 Кад су Арамејци сишли к њему, Јелисеј се помолио Господу: „Удари овај народ слепилом!“ И удари их слепилом по речи Јелисејевој.

19 Тада им Јелисеј рече: „Ово није пут и ово није град. Пођите за мношвом и ја ћу вас одвести човеку кога тражите.“ Али одвео их је у Самарију.

20 Чим су дошли у Самарију, Јелисеј рече: „Господе, отвори им очи да виде!“ Господ им је отворио очи, па су видели да су усред Самарије.

21 Кад их је цар израиљски угледао, он рече Јелисеју: „Оче мој, хоћу ли их побити?“

22 Он рече: „Нећеш их побити! Зар да побијеш заробљенике мачем и луком? Изнеси пред њих хлеб и воду, нека једу и пију, а онда нека иду своме господару.“

23 Цар им је припремио велику гозбу. Кад су јели и пили, послао их је назад, те су отишли своме господару. Арамејске чете нису више упадале у израиљску земљу.

Глад у опкољеној Самарији

24 После неког времена, арамејски цар Вен-Адад, скупипу своју војску, па крене и опколи Самарију.

25 У Самарији је због опсаде завладала велика глад. Једна магарећа глава се продавала за осамдесет сребрних *шекела*, а четвртина кава* голубијег измета за пет сребрних *шекела*.

26 Кад је израиљски цар пролазио покрај зидина, једна жена повика к њему: „Помагај, господару мој цару!“

* 6:25 Око 100 gr.

27 Он рече: „Ако ти Господ не помаже, како ћу ти ја помоћи? Нечим са гумна, или из каце?”

28 Каква те мука мучи?“ – упита цар.

Жена одговори: „Ова жена ми је рекла: 'Дај свога сина да га поједемо данас, а мога сина ћемо појести сутра.'

29 Тако смо скувале мог сина и појеле га. Али кад сам јој следећег дана рекла: 'Дај твога сина да га поједемо', она је сакрила свога сина.“

30 Кад је цар чуо речи ове жене, он раздра своју одећу. Кад је ходао по зидинама, народ је видео да испод, на свом телу, носи кострет.

31 Он рече: „Нека ми Бог учини тако, и још више, ако данас глава Сафатовог сина Јелисеја остане на њему!“

32 А Јелисеј је седео у својој кући заједно са старешинама. Цар је послао човека пред собом, али пре него што је гласник дошао к њему, он рече старешинама: „Видите ли да је онај крвник послао некога да ми одсече главу? Пазите! Кад гласник дође, ви затворите врата и одбијте га од врата. Не чује ли се то корак његовог господара за њим?“

33 Док је он још говорио, гле, гласник сиђе к њему и рече: „Ова невоља је од Господа! Чему још да се надам од Господа?“

7

1 Тада Јелисеј рече: „Чујте реч Господњу: Говори Господ: 'Сутра у ово време мера* брашна ће се продавати за шекел†, а две мере‡ јечма за шекел, на вратима Самарије.“

* 7:1 Око 7,3 kg. † 7:1 Око 11,5 gr. ‡ 7:1 Око 15 kg.

² А капетан на чију се руку цар ослањао одговори човеку Божијем: „Чак и да Господ направи окна на небесима, може ли се то догодити?“

Пророк одговори: „Ево, видећеш то својим очима, али од тога нећеш јести.“

Престанак опсаде

³ А на градским вратима су била четири губавца. Они рекоше један другоме: „Зар ћемо седети овде док не умремо?“

⁴ Ако кажемо: хајдемо у град – у граду је глад; помрећемо тамо. Ако останемо овде, свеједно ћемо помрети. Стога, пођимо у арамејски табор, па ако нас оставе у животу, живећемо, а ако нас убију, умрећемо.“

⁵ Дигну се они у предвечерје и дођу у арамејски табор. Кад су дошли до руба арамејског табора, тамо није било никога.

⁶ Наиме, Господ је учинио да се у арамејском табору чује тутњава бојних кола и топот коња – бука велике војске, тако да су рекли један другоме: „Ево, цар израиљски је унајмио цареve хетитске и цареve египатске да нас нападну!“

⁷ Дигли су се и побегли у предвечерје, напустивши своје шаторе, коње, и магарце; оставили су табор какав јесте, и побегли да спасу себи живот.

⁸ Кад су они губавци дошли на руб табора, ушли су у један шатор, па су јели и пили. Понели су оданде сребра, злата и одеће, те су отишли и сакрили их. Потом су се вратили и ушли у други шатор, однели ствари и сакрили их.

⁹ Тада рекоше један другом: „Не чинимо добро. Ово је дан добрих вести, а ми ћутимо! Ако будемо чекали

до јутра, навући ћемо кривицу на себе. Стога, пођимо сад и јавимо ово царевом дому.“

¹⁰ Кад су дошли, позвали су градску стражу и јавили им: „Ушли смо у арамејски табор, а тамо ни живе душе, ни људског гласа; само привезани коњи и магарци, а шатори остављени какви јесу.“

¹¹ Стражари позову и јаве вест царевом дому.

¹² Цар устаде ноћу и рече својим слугама: „Рећи ћу вам шта су нам Арамејци спремили. Они знају да гладујемо, па су изашли из табора да се сакрију напољу, мислећи: 'Кад изађу из града, ми ћемо их похватати живе и ући у град.'“

¹³ Један од његових слугу рече: „Нека људи узму оних пет преосталих коња; и тако ће проћи као све мноштво коња у Израиљу, све оно мноштво коња у Израиљу што је изгинуло. Пошаљимо их, па ћемо видети.“

¹⁴ Пошто су узели двоја кола с коњима, цар их је послао у арамејски табор и рекао: „Идите и видите.“

¹⁵ Кад су дошли до Јордана, сав је пут био пун одеће и опреме које су Арамејци побацали у журби. Гласници су се вратили и јавили цару.

¹⁶ Тада је народ изашао и опленио арамејски табор. Мера брашна продавала се за шекел, и две мере јечма за шекел, по речи Господњој.

¹⁷ А цар је поставио на градска врата оног капетана на чију се руку цар ослањао, али га је народ прегазео на вратима, те је умро, баш како је рекао човек Божији кад је цар дошао к њему.

¹⁸ Наиме, кад је човек Божији рекао цару: „Сутра у ово време на вратима Самарије, мера брашна ће се продавати за шекел, а две мере јечма за шекел“,

¹⁹ тај капетан је одговорио човеку Божијем: „Чак и да Господ направи окна на небесима, може ли се то

догодити?“ Њему је пророк одговорио: „Ево, видећеш то својим очима, али од тога нећеш јести.“

²⁰ То му се и догодило; народ га је прегазео на вратима, па је умро.

8

Цар враћа Сунамки земљу

¹ А Јелисеј је био рекао жени чијег је сина оживео: „Спреми се и пођи са својим домом, па се настани негде, јер је Господ најавио седам година глади која ће заиста доћи на земљу.“

² Жена се спреми и учини како јој је човек Божији рекао. Отишла је са својим домом у филистејску земљу, где је живела седам година.

³ Кад су се ових седам година навршиле, жена се вратила из филистејске земље. Затим је отишла и обратила се цару због своје куће и земље.

⁴ А цар је баш разговарао с Гијезијем, слугом човека Божијег, рекавши: „Причај ми о свим великим делима које је Јелисеј учинио.“

⁵ Док је он причао цару како је Јелисеј оживео мртваца, уђе жена чијег је сина оживео и обрати се цару због своје куће и земље.

Гијезије рече: „Господару мој царе, то је она жена чијег је сина оживео Јелисеј!“

⁶ Кад ју је цар питао о томе, она му је испричала.

Цар јој је, затим, дао једног дворанина и рекао: „Врати јој сву њену имовину, и сав приход од земље од дана кад је отишла са земље до сада.“

Вен-Ададова смрт

⁷ Јелисеј дође у Дамаск. Тада јавише арамејском цару, Вен-Ададу, који је био болестан: „Дошао је човек Божији овамо.“

⁸ Цар рече Азаилу: „Понеси са собом дар и састани се са човеком Божијим, па упитај Господа преко њега: 'Хоћу ли оздравити од ове болести?'“

⁹ Азаило оде да се састане с њим. Са собом је понео дар и свакојака добра Дамаска, натоварена на четрдесет камила. Кад је стигао, стао је пред њега и рекао: „Твој син, Вен-Адад, цар арамејски, послао ме је к теби да пита: 'Хоћу ли оздравити од ове болести?'“

¹⁰ Јелисеј му рече: „Иди и реци му: 'Сигурно ћеш оздравити', али ми је Господ открио да ће сигурно умрети.“

¹¹ Пророк је окренуо свој поглед и загледао се у њега, док овоме није постало непријатно. Тада човек Божији заплака.

¹² Азаило упита: „Зашто мој господар плаче?“

Он одговори: „Зато што знам какво ћеш зло учинити Израилцима: палићеш њихове тврђаве, убијаћеш њихове младиће мачем, разбијаћеш њихову нејач, и парати њихове трудне жене.“

¹³ Азаило одговори: „Како би твој слуга, тек само пас, могао да учини тако велику ствар?“

Јелисеј одговори: „Господ ми је открио да ћеш ти бити цар над Арамом.“

¹⁴ Он оде од Јелисеја и дође своме господару, који га упита: „Шта ти је Јелисеј рекао?“ Он рече: „Рекао ми је да ћеш јамачно оздравити.“

¹⁵ Међутим, следећег дана је Азаило узео комад платна, умочио га у воду и њиме покрио царско лице. Тако је цар умро, а на његово место се зацарио Азаило.

Јорамова владавина над Јудом

¹⁶ У петој години Јорама, сина Ахавовог, цара израиљског, за време Јосафата, цара Јудиног, над Јудом се зацарио Јорам, син Јосафатов.

¹⁷ Било му је тридесет две године кад се зацарио, а владао је осам година у Јерусалиму.

¹⁸ Он је ишао стопама израиљских царева, као што је чинио дом Ахавов, јер му је Ахавова ћерка била жена. Чинио је што је зло у очима Господњим.

¹⁹ Ипак, Господ није хтео да уништи Јуду, ради свога слуге Давида, пошто му је обећао да ће дати светиљку његовим потомцима до века.

²⁰ У његове дане се Едом побунио против Јуде, па је поставио цара над собом.

²¹ Јорам је отишао у Сиор са свим бојним колима. Устао је ноћу и напао Едомце, који су опколили њега и заповеднике бојних кола, али му се војска разбежала својим кућама.

²² Тако се Едом отргао од Јуде све до данас. У то време се побунила и Ливна.

²³ Остала Јорамова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних?

²⁴ Кад се Јорам упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Охозиа.

Охозиаина владавина над Јудом

²⁵ У дванаестој години Јорама, сина Ахава, цара израиљског, над Јудом се зацарио Охозиа, син Јорама, цара Јудиног.

²⁶ Охозиаји је било двадесет две године кад се зацарио, а владао је једну годину у Јерусалиму. Мајка му се звала Готолија, ћерка Амрија, цара израиљског.

²⁷ Ишао је стопама дома Ахавовог, чинећи што је зло у очима Господњим, баш као дом Ахавов, пошто је био зет дому Ахавовом.

²⁸ Охозиа је са Јорамом, сином Ахавовим, кренуо у рат против Азаила, цара арамејског, у Рамот галадски, али Арамејци ранише Јорама.

²⁹ Цар Јорам се повукао у Језраел да залечи ране, које је задобио од Арамејаца у Рами, док је ратовао са Азаилом, царем арамејским.

И Охозиија, син Јорама, цара Јудиног, сиђе у Језраел да види Јорама, сина Ахавовог, јер је био озбиљно рањен.

9

Јелисеј помазује Јуја

¹ Пророк Јелисеј позва једног од пророчких синова и рече му: „Опаши бокове, па узми ову бочицу уља и иди у Рамот галадски.

² Кад дођеш тамо, потражи Јуја, сина Јосафата, сина Нимсијевог. Затим уђи и гледај да устане из свога друштва, па га одведи унутра у собу.

³ Потом узми бочицу уља, излиј му је на главу и реци: 'Говори Господ: помазујем те за цара над Израиљем.' Онда отвори врата и бежи; не задржавај се.“

⁴ Момак, слуга пророков, оде у Рамот галадски.

⁵ Кад је дошао, заповедници војске су седели заједно. Он рече: „Имам поруку за тебе, заповедниче.“

Јуј рече: „За кога од нас?“

Он одговори: „За тебе.“

⁶ Он устане и уђе у кућу. Тада му момак изли уље на главу и рече му: „Говори Господ, Бог Израиљев: 'Помазујем те за цара над народом Господњим, Израиљем.

⁷ Ти ћеш истребити дом Ахава, свога господара, да на Језавељи осветим крв мојих слугу пророка, и свих слугу Господњих.

⁸ Тако ће пропасти сав дом Ахавов. Истребићу Ахаву свако мушко у Израиљу, како роба тако слободнога.

⁹ Учинићу са домом Ахавовим, као са домом Јероваама, сина Наватовог, и са домом Васе, сина Ахијиног.

¹⁰ А Језавељу ће изјести пси на језраелском пољу, и нико је неће сахранити.“ Затим је отворио врата и побегао.

¹¹ Кад се Јуј вратио слугама свога господара, један га упита: „Је ли све у реду? Зашто је тај лудак дошао к теби?“

Он им одговори: „Знате већ како та врста трабуња.“

¹² Они рекоше: „То је лаж! Хајде, реци нам!“

Он им рече: „Рекао ми је тако и тако: 'Говори Господ: помазујем те за цара над Израиљем.'“

¹³ Они хитро скинуше своје огртаче, простреше под његове стопе, те затрубише у трубу и рекоше: „Јуј је постао цар!“

Убиство Јорама

¹⁴ Тако се Јуј, син Јосафата, сина Нимсијевог, уротио против Јорама. А Јорам је са свим Израиљем бранио Рамот галадски против Азаила, цара арамејског.

¹⁵ Цар Јорам се био вратио у Језраел да лечи ране, које је задобио од Арамејаца у бици са Азаилом, царем арамејским. Јуј рече: „Ако вам је по вољи, нека нико не побегне из града да донесе вест у Језраел.“

¹⁶ Јуј се попе у кола и оде у Језраел, јер је Јорам лежао тамо. Охозија, цар Јудин, је дошао у посету Јораму.

¹⁷ Кад је осматрач на језраелској кули видео Јуја како долази, рече: „Видим неко мноштво.“ Јорам

рече: „Узми коњаника; пошаљи га пред њих да пита: 'Је ли све добро?'“

¹⁸ Коњаник му пође у сусрет и рече: „Овако каже цар: 'Је ли све добро?'“

Јуј му одговори: „Што се ти бринеш да ли је добро? Пођи за мном.“

Осматрач јави: „Гласник је дошао до њих, али се не враћа.“

¹⁹ Послао је и другог коњаника, који је дошао к њима и рекао: „Овако каже цар: 'Је ли све добро?'“

Јуј му рече: „Што се ти бринеш да ли је добро? Пођи за мном.“

²⁰ Осматрач опет јави: „Отишао је, али се не враћа; а вожња је као вожња Јујева, сина Нимсијевог, јер вози као луд.“

²¹ Тада Јорам рече: „Упрежи!“ Кад су упрегли његова кола, Јорам, цар израиљски и Охозија, цар Јудин, изађу сваки на својим колима и пођу у сусрет Јују. Срели су се на њиви Навутеја Језраелца.

²² Кад је Јорам угледао Јуја, рече му: „Је ли све добро, Јују?“ А овај одговори: „Како може бити добро, док трају многобројна блудништва и врачарије твоје мајке Језавеље?“

²³ На то се Јорам окрену и поче да бежи, говорећи Охозији: „Издаја, Охозија!“

²⁴ Међутим, Јуј запе лук и погоди Јорама међу плећа. Стрела му је прошла кроз срце, те се срушио у кола.

²⁵ Јуј рече Вадекару, своме потчињеном: „Дигни га и баци на њиву Навутеја Језраелца. Сети се да смо обојица јахали за његовим оцем Ахавом, кад је Господ изрекао ово пророштво против њега:

²⁶ 'Због крви Навутејеве и крви његових синова, коју сам јуче видео, говори Господ, кунем се да ћу ти

вратити исто на овој њиви – говори Господ.’ Зато га подигни и баци на њиву по речи Господњој.“

Охозијина смрт

²⁷ Кад је то видео Охозија, цар Јудин, побегао је путем за Вет-Аган. Али, Јуј крену у потеру за њим и рече: „Убијте и њега у његовим колима!“ Ранили су га на брду Гуру, које се налази код Јивлеама. Но, ипак је умакао у Мегидо и тамо умро.

²⁸ Његове слуге су га однеле у Јерусалим и сахраниле га са његовим прецима у његовом гробу у Давидовом граду.

²⁹ Охозија се зацарио над Јудом једанаесте године Јорама, сина Ахавовог.

Језавељина смрт

³⁰ Јуј је, затим, дошао у Језраел. Језавеља је то чула, па је намазала очи, уредила косу и погледала с прозора.

³¹ Кад је Јуј ушао на врата, она рече: „Је ли све добро, Зимрије, убицо свога господара?“

³² Он подиже поглед према прозору и рече: „Ко је са мном? Ко?“ Два, три дворанина су погледала према њему.

³³ Он им рече: „Баците је доле!“ Они су је бацили доле, а њена крв је попрскала зид и коње, који су је изгазили.

³⁴ Затим је ушао, и пошто је јео и пио, рекао је: „Побрините се за ту проклетницу и сахраните је, јер је била царска ћерка.“

³⁵ Али кад су отишли да је сахране, нису ништа нашли од ње осим лобање, ногу и шака.

³⁶ Они су се вратили и јавили му, а он рече: „То је реч Господа, који је рекао преко пророка Илије Тесвићанина: ’Пси ће изјести Језавељино месо на језраелском пољу,

³⁷ а Језавељин леш биће као гнојиво на њиви у језраелском пољу, па нико неће моћи да каже: то је Језавеља.”

10

Истребљење Ахавових потомака

¹ Ахав је имао седамдесет синова у Самарији. Јуј је написао писма и послао их језраелским главарима, старешинама и одгојитељима Ахавових синова у Самарију, говорећи:

² „Сад, кад ово писмо дође до вас, пошто сте слуге свога господара, а са вама су синови вашег господара; и пошто имате бојна кола и коње, утврђени град и оружје,

³ гледајте ко је најбољи и најдостојнији међу синовима вашег господара, поставите га на престо његовог оца, па се борите за дом свога господара.“

⁴ А они, силно уплашени, рекоше: „Ево, два цара нису могла да му се одупру; како ћемо му се ми одупрети?“

⁵ Тада су управитељ двора, начелник града, старешине и одгојитељи послали поруку Јују, говорећи: „Твоји смо поданици; урадићемо све што нам кажеш. Ми нећемо никога постављати за цара; чини што ти драго.“

⁶ Он им је написао друго писмо говорећи: „Ако сте уз мене, и ако мене слушате, узмите главе синова свога господара и дођите к мени у Језраел сутра у ово доба.“

А цареви синови, њих седамдесет, били су са великашима града, који су их одгајали.

⁷ Кад је ово писмо дошло к њима, узели су цареve синове и поклали свих седамдесет. Затим су ставили њихове главе у котарице и послали му у Језраел.

⁸ Гласник дође и јави му: „Донели су главе царевих синова.“

Он рече: „Ставите их у две гомиле на вратима, нека стоје до сутра.“

⁹ Ујутро је изашао, стао и рекао свему народу: „Ви нисте криви; ево, ја сам се уротио против свога господара и убио га; али ко је побио ове овде?”

¹⁰ Знајте, дакле, да ништа од Божије речи коју је Господ рекао за дом Ахавов, неће остати неиспуњено. Господ је учинио што је рекао преко свога слуге Илије.“

¹¹ Затим је Јуј побио све преостале од дома Ахавовог у Језраелу, и све његове великаше, блиске пријатеље и свештенике; није му оставио никога на животу.

¹² Потом се подигао, па је отишао и дошао у Самарију. А на путу, код Вет-Акада пастирског,

¹³ Јуј наиђе на браћу Охозиије, цара Јудиног. Он их упита: „Ко сте?”

Они одговорише: „Ми смо Охозиијина браћа и идемо да поздравимо царе и царичине синове.“

¹⁴ Али он рече: „Похватајте их живе!“ Похватили су их живе, и заклали их на студенцу код Вет-Акада, њих четрдесет двојицу; није поштедео ни једног од њих.

¹⁵ Кад је отишао оданде, наишао је на Јонадава, сина Рихавовог, који му је пошао у сусрет. Он га поздрави и рече му: „Је ли твоје срце одано мени, као што је моје срце одано теби?”

Јонадав одговори: „Јесте.“

„Ако јесте – одговори Јуј – дај ми руку.“ Овај му даде руку, а Јуј га узе к себи у кола.

¹⁶ Јуј рече: „Пођи са мном да видиш моју ревност за Господа.“ Тако га је повезао са собом у колима.

¹⁷ Кад је Јуј дошао у Самарију, побио је све који су остали Ахаву у Самарији, док их није истребио, по речи Господњој која је саопштио Илији.

Истребљење Валових верника

¹⁸ Затим је Јуј сакупио сав народ и рекао им: „Ахав је мало служио Валу а Јуј ће му служити много.

¹⁹ Зато ми позовите све Валове пророке, све његове слуге и све његове свештенике; нека ниједан не изостане, јер хоћу да принесем Валу велику жртву. Ко изостане, неће остати на животу.“ Но, Јуј је поступао лукаво, како би уништио Валове вернике.

²⁰ Јуј рече: „Сазовите сабор у част Валу!“ Они га сазваше.

²¹ Јуј је послао поруку по свем Израиљу, тако да су дошле све Валове слуге; није било ниједног који није дошао. Пошто су ушли у Валов храм, Валов храм се напунио од краја до краја.

²² Тада Јуј рече чувару одеће: „Донеси одећу за све Валове слуге.“ Тако су им донели одећу.

²³ Затим Јуј уђе у Валов храм са Јонадавом, сином Рихавовим, и рече Валовим слугама: „Проверите и погледајте да нема којег слуге Господњег међу вама, него само Валових слугу.“

²⁴ Потом су ушли да принесу жртве и свеспалнице. А Јуј је поставио напоље осамдесет људи и рекао: „Ако који од вас допусти да побегне и један од људи које дајем у ваше руке, својим ће животом платити за његов живот.“

²⁵ Кад је завршио с приношењем свеспалнице, Јуј рече стражарима и заповедницима: „Уђите и побијте их; нека нико не умакне.“ Тако су их побили оштрицом мача. Затим су их стражари и заповедници избацили напоље, па су ушли у унутрашњост Валовог храма,

²⁶ изнели свети стуб из Валовог храма и спалили га.

²⁷ Валов лик су изломили и срушили Валов храм; од њега су начинили заходе, све до данас.

²⁸ Тако је Јуј истребио Вала из Израиља.

²⁹ Ипак, Јуј се није одвратио од греха Јеровоама, сина Наватовог, на које је навео Израиљ; од златних телади, који су били у Ветиљу и у Дану.

³⁰ Господ рече Јују: „Зато што си учинио добро чинећи што је праведно у мојим очима, и зато што си урадио са домом Ахавовим све по жељи мога срца, зато ће твоји синови седети на Израиљевом престолу до четвртог колена.“

³¹ Али Јуј није свим срцем следио Закон Господа, Бога Израиљевог, и није се одвратио од греха Јеровоама, на које је навео Израиљ.

³² У то време је Господ почео да крњи Израиљ, јер их је Азаило побеђивао на целом подручју Израиља:

³³ источно од Јордана по свој земљи Галадовој – Гадовце, Рувимовце, и Манасијевце – од Ароира код потока Арнона, све до Галада и Васана.

Јујев крај

³⁴ Остала Јујева дела и све што је учинио, и његова сила, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

³⁵ Јуј се упокојио са својим прецима, и био је сахрањен у Самарији. На његово место се зацарио његов син Јоахаз.

³⁶ Јуј је владао над Израиљем у Самарији двадесет осам година.

11

Готолијина владавина над Јудом

¹ Кад је Готолија, мајка Охозиијина, видела да јој је погинуо син, устала је и побила сав царски род.

² Међутим, Јосавеја, ћерка цара Јорама, Охозиијина сестра, узме Јоаса, сина Охозиијиног, и украде га између царевих синова које су убијали. Ставила га

је у спаваћу собу с његовом дојиљом и сакрила га од Готолије, те није био убијен.

³ Био је с њом сакривен у Дому Господњем шест година, све док је Готолија владала над земљом.

⁴ А седме године Јодај је послао по стотнике Хоријаца и стражу, и довео их у Дом Господњи. Склопио је са њима савез, и пошто их је заклео у Дому Господњем, показао им је царевог сина.

⁵ Заповедио им је: „Овако ћете урадити: нека трећина вас који сте суботом на дужности чува царев двор.

⁶ Друга трећина нека буде на сурским вратима, а трећа, која је на вратима иза страже, нека чува стражу код двора.

⁷ Ваша два остала одреда, сви који се разрешавају дужности у суботу, нека чувају стражу око цара код Дома Господњег.

⁸ Ви ћете окружити цара, сваки човек у кругу са својим оружјем у руци, и свако ко приђе реду, нека погине. Будите уз цара и кад излази и кад улази.“

⁹ Стотници учине како им је свештеник Јодај заповедио. Сваки је довео своје људе, оне који ступају на дужност у суботу, и оне који се разрешавају дужности у суботу, па су дошли к свештенику Јодају.

¹⁰ Свештеник је стотницима дао копља и штитове цара Давида, који су били у Дому Господњем.

¹¹ Стражари су стали око цара, сваки са мачем у руци, од јужне стране до северне стране Дома, код жртвеника и код Дома.

¹² Тада је Јодај извео царевог сина, ставио на њега круну и дао му Сведочанство. Затим су га зацарили и помазали, па су плескали и говорили: „Живео цар!“

¹³ Кад је Готолија чула како стража и народ узвикују, дошла је к народу у Дом Господњи.

¹⁴Обазревши се, угледала је цара како стоји уз стуб, као што је био обичај, са заповедницима и трубачима поред цара. Сав се народ земље веселио и трубио у трубе. Тада Готолија раздра своју одећу и повика: „Издаја, издаја!“

¹⁵На то је свештеник Јодај издао наредбу стотницима, који су управљали војском: „Изведите је кроз редове, и ако неко пође за њом, посеките га.“ Наиме, свештеник је рекао: „Нека не буде убијена у Дому Господњем.“

¹⁶Зграбили су је, и кад је прошла кроз коњски улаз у царски двор, погубили су је.

¹⁷А свештеник Јодај је склопио савез између Господа, цара и народа, и између цара и народа, да буду народ Господњи.

¹⁸Затим је сав народ земље отишао у Валов храм и срушио га. Срушили су његове жртвенике, његове ликове су изломиле у комаде, а Валовог свештеника Матана су убили испред жртвеника.

А Јодај је поставио стражу код Дома Господњег.

¹⁹Затим је повео стотнике, Хоријце и стражу, и сав народ земље, па су испратили цара од Дома Господњег до царског двора код стражарских врата. Тако је цар сео на царски престо.

²⁰Сав се народ земље радовао, а град је утихнуо кад су Готолију погубили мачем у царском двору.

²¹Јоасу је било седам година кад се зацарио.

12

Поправка Дома

¹Јоас се зацарио седме године Јујеве, и владао је четрдесет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Сивија из Вир-Савеје.

² Он је чинио што је право у очима Господњим свега свога века, док га је учио свештеник Јодај.

³ Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

⁴ Јоас рече свештеницима: „Сав новац од посвећених ствари, који се доноси у Дом Господњи, новац скупљен од пореза, и новац од свачије процене, и сав новац што се добровољно доноси у Дом Господњи,

⁵ нека свештеници узимају, сваки од свог познаника, па нека поправљају што је трошно у Дому, где год се нађе нешто за поправку.“

⁶ Међутим, ни до двадесет треће године Јоасовог царавања, свештеници још нису поправили што је било трошно у Дому.

⁷ Тада цар Јоас позва свештеника Јодаја и остале свештенике и рече им: „Зашто не поправљате што је трошно у Дому? Од сада не узимајте себи новац од својих познаника, него га дајте за поправку Дома.“

⁸ Свештеници су пристали да не узимају новац од народа, нити да поправљају што је трошно у Дому.

⁹ Тада свештеник Јодај узе један ковчег, прореза рупу на поклопцу, и постави га код жртвеника с десне стране код улаза у Дом Господњи. Свештеници који су чували врата стављали су у њега сав новац који се доносио у Дом Господњи.

¹⁰ Кад би приметили да има много новца у ковчегу, долазио би царев писар са свештеничким главаром, па би избројао и везао новац који се нашао у Дому Господњем.

¹¹ Затим би давали готов новац онима који су надгледали посао на Дому Господњем, а они би га давали тесарима и радницима који су радили на Дому Господњем,

¹² и зидарима и клесарима да се купи дрво и исклесани камен за поправку Дома Господњег, и за сваки други издатак око поправка Дома.

¹³ Ипак, од новца који се доносио у Дом нису се правили сребрне чаше за Дом Господњи, ни виљушке, ни котлићи, ни трубе, нити икакве посуде од злата и сребра,

¹⁴ него су га давали надгледницима посла, да се за њега поправи Дом Господњи.

¹⁵ И нису тражили рачун од људи којима су предавали новац да плате радницима, јер су поштено радили.

¹⁶ Новац од жртава за преступ и од жртава за грех се није доносио у Дом Господњи; он је припадао свештеницима.

¹⁷ А Азаило, цар арамејски, изађе и нападне Гат и заузе га. Затим се Азаило окренуо да оде горе и нападне Јерусалим.

¹⁸ Тада је Јоас узео све посвећене ствари које су посветили његови преци Јосафат, Јорам и Охозиа, цареви Јудини, и све што је сам посветио, и све злато што се нашло у ризници Дома Господњег и царевог дома, и послао Азаилу, цару арамејском, а он је одустао од Јерусалима.

¹⁹ Остала Јоасова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних?

²⁰ Његове слуге су се побуниле и убиле Јоаса у дому Вет-Мила где се иде у Силу.

²¹ Убиле су га његове слуге Јозавад, син Симеатов и Јехозавад син Сомиров, те је умро. Сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Амасија.

13

Јоахазова владавина над Израиљем

¹ Двадесет треће године царевања Јоаса сина Охозииног над Јудом, зацарио се Јоахаз, син Јујев над Израиљем у Самарији. Царевао је седамнаест година.

² Чинио је што је зло у очима Господњим, јер је следио грехе Јеровоама, сина Наватовог, којима је заводио Израиљ. Није одступао од њих.

³ Зато се Господ разгневио на Израиљ и дао их у руке Азаилу, цару арамејском и у руке Вен-Ададу, сину Азаиловом, за све оно време.

⁴ Али Јоахаз се помолио Господу и Господ га услиши, јер виде невољу Израиљеву, како их мучи цар арамејски.

⁵ Господ је дао избавитеља Израиљу, те су се решили арамејске тлаке. Тако су Израиљци живели у својим домовима као пре.

⁶ Ипак, нису одступили од греха дома Јеровоамовог којима је навео на грех Израиљ, него су устрајали у њима. Аштартин стуб је остао да стоји у Самарији.

⁷ Јоахазу није остало војске до педесет коњаника, десет кола и десет хиљада пешака. Уништио их је цар арамејски; изгазио их је као плеву на вршидби.

⁸ А остала дела Јоахазова и све што је чинио, и његови војни походи, није ли то записано у Књизи дневника царева Израиљевих?

⁹ Јоахаз се упокојио са својим прецима, па су га сахранили у Самарији. На његово место зацарио се његов син Јоас.

Јоасова владавина над Израиљем

¹⁰ Тридесет седме године царевања Јоасовог над Јудом зацарио се Јоас, син Јоахазов над Израиљем у Самарији. Царевао је шеснаест година.

¹¹ Он је чинио што је зло у очима Господњим, и није одступио ни од једног греха Јеровоама, сина Наватовог, који је навео Израиљ на грех, него је устрајао у њима.

¹² Остала Јоасова дела, све што је чинио, и његови војни походи, како је ратовао с Амасијом царем Јудиним, није ли то записано у дневнику царева Израиљевих?

¹³ Кад се Јоас упокојио са својим прецима, на његов престо је сео Јеровоам. Јоаса су сахранили у Самарији с царевима Израиљевим.

Јелисејева смрт

¹⁴ А Јелисеј се разболео од болести од које ће умрети. Јоас, цар Израиља, дође к њему и заплака над њим: „Оче мој, оче мој, кочије и коњаници Израиљеви!“

¹⁵ Јелисеј му рече: „Узми лук и стреле.“ Он узе лук и стреле.

¹⁶ „Узми лук у своју руку“ – рече он цару израиљском. Он га узе у своју руку. Тада Јелисеј стави своје руке на цареве руке и рече му: „Отвори прозор са истока.“ Јелисеј рече: „Одапни стрелу.“ Он одапе стрелу,

¹⁷ а Јелисеј рече: „Стрела победе Господње, стрела победе над Арамејцима! Ти ћеш сасвим потући Арамејце у Афеку.“

¹⁸ Затим рече: „Узми стреле.“ Он узе. Онда рече цару израиљском: „Ударај по земљи.“ Ударио је три пута и стао.

¹⁹ Човек Божији се наљутио на њега и рекао: „Да си ударио пет или шест пута, сасвим би поразио Арамејце. Зато ћеш само три пута поразити Арамејце.“

²⁰ Јелисеј је умро и био сахрањен.

А моавске пљачкашке чете су сваке године упадале у земљу.

²¹ Једном, док су људи сахрањивали неког човека, гле, видели су чету пљачкаша, па бацили мртваца

у Јелисејев гроб и побегли. Чим је мртвац дотакао Јелисејеве кости, оживео је и стао на своје ноге.

Израиљ враћа градове од Арамејаца

²² Арамејски цар Азаило је тлачио Израиљце у све дане Јоахазове.

²³ Али Господ им се смиловао и сажалио се над њима, па се окренуо к њима због савеза с Аврахамом, Исаком и Јаковом. Није хтео да их уништи, и није их одбацио од свог лица до сад.

²⁴ Кад је Азаило умро, на његово место се зацарио његов син Вен-Адад.

²⁵ Јоас, син Јоахазов, је повратио градове из руку Вен-Адада, сина Азаиловог, које је овај у рату одузео од његовог оца Јоахаза. Јоас га је поразио три пута, те је повратио израиљске градове.

14

Амасијина владавина над Јудом

¹ У другој години цара Јоаса, сина Јоахазовог, цара израиљског, зацарио се Амасија, син Јоасов, над Јудом.

² Било му је двадесет пет година кад је постао цар, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јоадана из Јерусалима.

³ Чинио је што је право у Господњим очима, али не као његов праотац Давид. У свему је следио свог оца Јоаса.

⁴ Међутим, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

⁵ Кад се царство учврстило под његовом влашћу, побио је слуге које су убиле његовог оца цара.

⁶ Ипак, није погубио синове убица, према ономе што је написано у књизи Мојсијевог Закона где је Господ заповедио: „Нека се очеви не погубљују због својих синова и нека се синови не погубљују због

својих очева; него сваки човек треба да буде погубљен за свој грех.“

⁷ Он је потукао десет хиљада Едомаца у Сланој долини, и освојио Селу у бици. Онда ју је прозвао Јоктеил, како се и данас зове.

⁸ Затим је Амасија послао поруку Јоасу, сину Јоахазовом, сину Јујевом, цару израиљском: „Изађи ми на мегдан.“

⁹ Јоас, цар израиљски, је послао поруку Амасији, цару Јудином, говорећи: „Трн је ливански послао поруку кедру ливанском, говорећи: 'Дај своју ћерку моме сину за жену', али је дивља звер ливанска изгазила трн.

¹⁰ Потукао си Едом, па си се понео. Уживај у својој слави, али остани кући. Зашто призиваш невољу на своју и Јудину пропаст?“

¹¹ Али Амасија није слушао. Тако је Јоас, цар израиљски, пошао у бој. Он и цар Амасија, цар Јудин, су се сукобили код Вет-Семеса, који припада Јуди.

¹² Но, Израиљ је поразио Јуду, па су сви побегли својим кућама.

¹³ Јоас, цар израиљски, је заробио Јудиног цара Амасију, сина Јоаса, сина Охозија, код Вет-Семеса. Затим је дошао у Јерусалим и срушио јерусалимски зид од Јефремових врата до Угаоних врата, у дужини од четири стотине лаката*.

¹⁴ Узео је све злато и сребро и све посуђе које се нашло у Дому Господњем и у царевим ризницама, као и таоце, па се вратио у Самарију.

¹⁵ Остала Јоасова дела, оно што је постигао, и његови војни походи, како је ратовао са Амасијом, царем Јудиним, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

* **14:13** Око 200 m.

16 Јоас се упокојио са својим прецима, па су га сахранили с царевима израиљским у Самарији. На његово се место зацарио његов син Јеровоам.

17 А Амасија, син Јоасов, цар Јудин, је живео петнаест година након смрти Јоаса, цара израиљског, сина Јоахазовог.

18 Остала Амасијина дела, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних?

19 Против њега су сковали заверу у Јерусалиму, те је побегао у Лакис. Но, послали су људе за њим и убили га тамо.

20 Донели су га на коњима и сахранили га са његовим прецима у Јерусалиму, у Давидовом граду.

21 Тада је сав Јудин народ узео Азарију[†], који је имао шеснаест година, и зацарио га уместо његовог оца Амасије.

22 Он је обновио Елат и вратио га Јуди, након што се његов отац упокојио са својим прецима.

Јеровоам II влада над Израиљем

23 Петнаесте године Јудиног цара Амасије, сина Јоасовог, цар Јеровоам, син Јоаса, цара израиљског, је почео да влада у Самарији. Владао је четрдесет једну годину.

24 Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио ни од једног од греха Јеровоама, сина Наватовог, којима је навео Израиљ на грех.

25 Он је повратио област Израиља од Лево-Амата до мора Араве, по речи Господа, Бога Израиљевог, која је била речена преко његовог слуге пророка Јоне, сина Амитајевог, из Гат-Ефера.

26 Јер Господ је видео веома горку муку Израиљеву, да није остало никог, ни роба ни слободнога, ко би помогао Израиљу.

[†] 14:21 Узија.

²⁷ И пошто Господ није рекао да ће истребити Израиљево име под небом, избавио их је преко Јеровоама, сина Јоасовог.

²⁸ Остала Јеровоамова дела, и све што је учинио, његови војни походи, како је ратовао, и како је повратио Израиљу Дамаск и Апат, који је припадао Јуди, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

²⁹ Јеровоам се упокојио са својим прецима, са царевима Израиља, а на његово место се зацарио његов син Захарија.

15

Азаријина владавина над Јудом

¹ У двадесет седмој години Јеровоама, цара израиљског, Азарија, син Амасијин, је постао цар Јуде.

² Било му је шеснаест година кад је постао цар, а владао је педесет две године у Јерусалиму. Мајка му се звала Јехолија из Јерусалима.

³ Чинио је што је праведно у очима Господњим, све како је чинио и његов отац Амасија.

⁴ Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

⁵ Али Господ је ударио цара, па је био губавац до своје смрти. Живео је у одвојеној кући, док је царев син Јотам био над двором и управљао народом и земљом.

⁶ Остала Азаријина дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних?

⁷ Азарија се упокојио са својим прецима, па су га сахранили са његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Јотам.

Захаријина владавина у Израиљу

⁸ Тридесет седме године Азарије, цара Јудиног, зацарио се Захарија, син Јеровоамов, над Израиљем у Самарији. Царевао је шест месеци.

⁹ Он је чинио што је зло у очима Господњим, као што су чинили његови преци. Није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватова, којима је наводио Израиљ на грех.

¹⁰ Али против њега је сковао заверу Салум, син Јависов. Он га је напао и убио пред народом, те се зацарио на његово место.

¹¹ Остала Захаријина дела су записана у Књизи дневника царева израиљских.

¹² То је било оно што је Господ рекао Јују: „Твоји ће синови седети на Израиљевом престолу до четвртог колена.“ Тако је и било.

Салумова владавина у Израиљу

¹³ Салум, син Јависов, се зацарио у тридесет деветој години Озије*, цара Јудиног. Владао је један месец у Самарији.

¹⁴ Међутим, Менајим, син Гадијев из Терсе се дигао и дошао у Самарију, напао Салума, сина Јависовог, убио га, па се зацарио на његово место.

¹⁵ Остала Салумова дела, и како је сковао заверу, записана су у Књизи дневника царева израиљских.

¹⁶ У то време је Менајим из Терсе напао Тапсу и свакога у њој и њеној околини, јер се нису предали. Побио је све живо, а трудне жене је распорио.

Менајимова владавина у Израиљу

¹⁷ У тридесет деветој години Азарије, цара Јудиног, зацарио се Менајим, син Гадијев, над Израиљем. Владао је десет година у Самарији.

* **15:13** Познат и као *Азарија*.

¹⁸ Чинио је што је зло у очима Господњим. Није се одвратио од греха Јероваама, сина Наватовог, којима је наводио на грех Израиљ, свега свога века.

¹⁹ Затим је Фул, цар асирски, напао земљу, а Менајим је дао Фулу хиљаду таланата[†] сребра, да би му помогао да ојача своју царску власт.

²⁰ Менајим је наметнуо порез Израиљу: сваки имућни човек је морао да плати педесет шекела[‡] сребра асирском цару. Тако се асирски цар повукао, и није остао у земљи.

²¹ Остала Менајимова дела, и све што је урадио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

²² Кад се Менајим упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Факија.

Факијина владавина у Израиљу

²³ У педесетој години Азарије, цара Јудиног, Менајимов син Факија је почео да влада над Израиљем у Самарији. Владао је две године.

²⁴ Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио од греха Јероваама, сина Наватова, којима је наводио на грех Израиљ.

²⁵ Против њега се уротио његов војни заповедник Фекај, син Ремалијин, и напао га у Самарији, у тврђави царевог двора, заједно са Арговом и Аријем. С њим је било и педесет Галађана. Он га је убио и зацарио се на његово место.

²⁶ Остала Факијина дела и све што је учинио, записано је у Књизи дневника царева израиљских.

Фекај влада у Израиљу

²⁷ У педесет другој години Азарије цара Јудиног, почео је да влада Фекај, син Ремалијин, над Израиљем у Самарији. Владао је двадесет година.

[†] **15:19** Око 34 т. [‡] **15:20** Око 575 gr.

28 Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватова, којима је наводио на грех Израиљ.

29 У време Фекаја, цара израиљског, дошао је Тиглат-Пилесер, цар асирски, и освојио Ијон, Авел Вет-Маху, Јанох, Кедес, Асор, Галад и Галилеју, сву Нефталимову земљу, па је преселио народ у Асирију.

30 Тада је Осија, син Илин, сковао заверу против Фекаја, сина Ремалијиног, напао га и убио. Он се зацарио на његово место у двадесетој години Јотама, сина Озијиног.

31 Остала Фекајева дела и све што је учинио, записано је у Књизи дневника царева израиљских.

Јотамова владавина над Јудом

32 У другој години Фекаја, сина Ремалијиног, цара израиљског, над Јудом се зацарио Јотам, син Озијин.

33 Било му је двадесет пет година кад је почео да влада, а владао је шеснаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јеруса, ћерка Садокова.

34 Чинио је што је добро у очима Господњим, све онако како је чинио његов отац Озија.

35 Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама. Он је изградио Горња врата Дома Господњег.

36 Остала Јотамова дела, и оно што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

37 У оно време је Господ почео да подиже Ресина, цара Арама, и Фекаја, сина Ремалијиног, на Јуду.

38 Кад се Јотам упокојио са својим прецима, сахранили су га са његовим прецима у граду његовог праоца Давида. На његово место се зацарио његов син Ахаз.

16

Ахазова владавина над Јудом

¹ Седамнаесте године Фекаја, сина Ремалијиног, над Јудом се зацарио Ахаз, син Јотамов.

² Ахазу је било двадесет година кад се зацарио. Владао је шеснаест година у Јерусалиму. Он није чинио што је право у очима Господа, Бога свога, као његов праотац Давид.

³ Он је ишао путем израиљских царева, и чак је провео свога сина кроз огањ по одвратним обичајима народа које је Господ истерао пред Израиљцима.

⁴ Приносио је жртве на узвишицама и брдима, и под сваким зеленим дрветом.

⁵ Тада су дошли Ресин, арамејски цар и Фекај, син Ремалијин, израиљски цар, да ратују против Јерусалима. Опколили су Ахаза, али нису могли да га савладају.

⁶ У то време је Ресин, арамејски цар, повратио Арамејцима Елат и истерао Јудејце из Елата. Затим су Арамејци и Едомци дошли у Елат где су остали све до данас.

⁷ А Ахаз је послао гласнике Тиглат-Пилесеру, асирском цару, да му кажу: „Ја сам твој поданик и син. Дођи и избави ме из руку арамејског цара и из руку израиљског цара, који ме нападају.“

⁸ Ахаз је узео сребро и злато које се нашло у Дому Господњем и у ризници царског двора и послао асирском цару на дар.

⁹ Асирски цар га је послушао: напао је Дамаск и освојио га. Народ је преселио у Кир, а Ресина је погубио.

¹⁰ Кад је цар Ахаз отишао у Дамаск да се сретне с Тиглат-Пилесером, асирским царем, видео је жртвеник у Дамаску. Тада је цар Ахаз послао свештенику Урији слику жртвеника и његов нацрт са свим појединостима за његову изразу.

¹¹ Свештеник Урија је изградио жртвеник према свим упутствима које му је цар Ахаз послао из

Дамаска; направио га је тако пре него што се цар Ахаз вратио из Дамаска.

¹² Кад се цар вратио из Дамаска и видео жртвеник, приступио је жртвенику и принео жртву на њему.

¹³ Принео је своје жртве свеспалнице и житне жртве, излио жртву изливницу, и запљуснуо жртвеник крвљу своје жртве мира.

¹⁴ А бронзани жртвеник који је био пред Господом је склонио с његовог места испред Дома, између новог жртвеника и Дома Господњег. Поставио га је са северне стране новог жртвеника.

¹⁵ Цар Ахаз заповеди свештенику Урији: „На великом жртвенику ћеш палити јутарњу жртву свеспалницу и вечерњу житну жртву и цареву свеспалницу и његову житну жртву, као и свеспалницу свег народа земље, њихову житну жртву и њихове жртве изливнице. Затим га запљусни свом крвљу жртве свеспалнице и свом крвљу жртава. А бронзани жртвеник ће ми служити да преко њега тражим савет*.“

¹⁶ Свештеник Урија је учинио све што му је заповедио цар Ахаз.

¹⁷ Цар Ахаз је одсекао оплате с подножја и уклонио с њих умиваоник и море с бронзаних волова који су били под њим, и поставио га на камени под.

¹⁸ Пред асирским царем је уклонио суботњи трем који је био изграђен унутар Дома Господњег и спољни улаз за цара.

¹⁹ Остала Ахазова дела, и шта је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

* **16:15** Реч која је овде преведена са *тражити савет* може да значи више ствари. Даничић је то превео са *промислити*. Могуће је да се овде та реч користи за гатање путем изнутрица жртве, што је била уобичајена пракса на Блиском истоку и шире.

20 Кад се Ахаз упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Језекија.

17

Осијино царевање у Израиљу

¹ Дванаесте године Ахаза, Јудиног цара, зацарио се Осија, син Илин, над Израиљем у Самарији. Владао је девет година.

² Чинио је што је зло у очима Господњим, али не као израиљски цареви који су били пре њега.

³ Њега је напао Салманасер, асирски цар, па му је Осија био поданик и плаћао му данак.

⁴ Али кад је Салманасер, асирски цар, открио да спрема побуну, јер је послао гласнике египатском цару Соју, и да није послао данак асирском цару, као што је чинио из године у годину, асирски цар га је ухватио и затворио у тамницу.

⁵ Затим је асирски цар напао сву земљу; дошао је у Самарију и опседао је три године.

Одлазак Израиља у изгнанство

⁶ Девете године Осије, асирски цар је освојио Самарију. Тада је преселио Израиљце и настанио их у Алају и Гозан на реци Авор, и у мидијске градове.

⁷ То се догодило зато што су Израиљци служећи другим боговима сагрешили против Господа, Бога свога, који их је извео из Египта, из власти фараона, египатског цара.

⁸ Они су следили обичаје народа које је Господ истерао пред Израиљцима, и обичаје које су вршили израиљски цареви.

⁹ Израиљци су тајно чинили ствари које нису биле по вољи Господа, Бога њиховог. Подизали су

узвишице по свим својим градовима, од кула до утврђених градова.

¹⁰ Постављали су себи стубове и Аштартине ступове у свим крајевима и под сваким зеленим дрветом.

¹¹ Кадили су на свим узвишицама, као народи које је Господ изгнао пред њима. Чинили су опакe ствари да изазивају на гнев Господа.

¹² Служили су идолима за које им је Господ рекао: „Не чините то.“

¹³ Господ је опомињао Израиљ и Јуду преко свих својих пророка и видеца говорећи: „Вратите се са својих злих путева и држите заповести и уредбе, према свем Закону, које сам дао вашим оцима, и које сам послао преко својих слугу пророка.“

¹⁴ Али они нису послушали, него су укрутили вратове као њихови преци који нису веровали у Господа, Бога њиховог.

¹⁵ Они су одбацили његове уредбе и његов савез који је склопио са њиховим оцима, и његове прописе којима их је упозоравао, и ишли за ништавним идолима, па су и сами постали ништавни; следили су народе који су били око њих, за које је Господ рекао да не поступају као они.

¹⁶ Напустили су све заповести Господа, Бога свога, и начинили себи ливене ликове два телета и Аштартин стуб, и клањали се свој небеској војсци. А служили су и Валу.

¹⁷ Проводили су кроз огањ своје синове и ћерке и упуштали се у чарање и гатање; продали су се да чине што је зло у очима Господњим изазивајући га на гнев.

¹⁸ Зато се Господ веома разгневио на Израиља и уклонио их пред собом. Нико није остао, осим Јудиног племена.

¹⁹ Али ни Јуда није држао заповести Господа, Бога свога, него су следили обичаје које су Израиљци држали.

²⁰ Зато је Господ одбацио све потомство Израиљево; понизио их је и предао их у руке Асирцима, док их није одбацио од себе.

²¹ Јер кад се Израиљ отцепио од дома Давидовог, и кад су поставили за цара Јеровоама, сина Наватовог, Јеровоам је одвео Израиљ од Господа и навео их на велики грех.

²² Израиљци су следили све грехе које је Јеровоам чинио; нису се одвратили од њих,

²³ док Господ није уклонио Израиљ пред собом, као што је рекао преко својих слугу пророка. Изгнао је Израиљце из њихове земље у Асирију, где су и дан данас.

Порекло Самарјана

²⁴ Затим је асирски цар довео народ из Вавилона, Хуте, Аве, Амата и Сефарвима и населио их по самаријским градовима уместо Израиљаца. Тако су запосели земљу и настанили се у њеним градовима.

²⁵ А у почетку, кад су се настанили тамо, нису се бојали Господа, па је Господ послао лавове на њих, који су их убијали.

²⁶ Тада рекоше асирском цару: „Народи које си преселио и настанио по самаријским градовима не знају како да служе Богу ове земље. Он је послао лавове на њих, који их убијају, зато што не знају како да служе Богу ове земље.“

²⁷ Асирски цар је издао наредбу: „Пошаљите тамо једног од свештеника које сте преселили оданде; нека иде и настани се тамо, и нека их научи како да служе Богу те земље.“

28 Тако је дошао један од свештеника који је био изгнан из Самарије и настанио се у Ветиљу; он их је научио како да служе Господу.

29 А сваки народ је још увек правио своје богове и постављао их у храмове на узвишицама, које је начинио самарјански народ; сваки народ их је поставио у својим градовима у којима су живели.

30 Тако су Вавилоњани начинили Сокот-Венота, Хућани су начинили Нергала, а Амаћани су начинили Асима;

31 Авинци су начинили Ниваза и Тартака, а Сефарвимци су у огњу спаљивали своје синове у част сефарвимских богова Адрамелеха и Анамелеха.

32 Бојали су се Господа, тако да су поставили неке из својих редова за свештенике на узвишицама, који су служили у храмовима на узвишицама.

33 Тако су се бојали Господа, али су служили и својим боговима, по обичају народа од којих су били пресељени.

34 И све до дана данашњег се држе својих обичаја. Они се не боје Господа и не врше уредбе, прописе, Закон и заповести које је Господ заповедио потомцима Јакова, кога је назвао Израиљ.

35 Са њима је Господ склопио савез и заповедио им: „Не служите другим боговима и не клањајте им се, и не приносите им жртве,

36 осим Господу који вас је извео из Египта великом снагом и испруженом руком. Њему служите, њему се клањајте и њему приносите жртве.

37 Држите уредбе, прописе, Закон и заповести које је написао за вас да их вршите у све дане; не служите другим боговима.

38 Не заборављајте савез који сам склопио са вама, и не служите другим боговима,

³⁹ него служите једино Господу, Богу своме, и он ће вас избавити из руку свих ваших непријатеља.“

⁴⁰ Али они нису слушали, него су се држали својих пређашњих обичаја.

⁴¹ Тако су се ови народи бојали Господа, али су служили и идолима. Њихова деца чине исто као што су чинили њихови преци до овога дана.

18

Језекијина владавина над Јудом

¹ Треће године Осије, сина Иле, израиљског цара, над Јудом се зацарио Језекија, син Ахазов.

² Било му је двадесет пет година кад се зацарио, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Ави, ћерка Захаријина.

³ Чинио је што је право у очима Господњим, сасвим као његов праотац Давид.

⁴ Он је уклонио узвишице и развалио стубове и посекао Аштартине ступове. Такође је разбио и бронзану змију коју је начинио Мојсије, а којој су Израиљци кадили све до тог времена. Звали су је Неустан.*

⁵ Он се уздао у Господа, Бога Израиљевог. После њега није му било сличног међу свим Јудиним царевима, нити међу онима који су били пре њега.

⁶ Држао се уз Господа и није се одвраћао од њега, него је држао заповести које је Господ заповедио Мојсију.

⁷ Господ је био с њим, па је успевао у свему чега се латио. Побунио се против асирског цара и није му служио.

* **18:4** На јеврејском језику *Неустан* звучи слично изразу *бронзана змија*.

⁸ Затим је потукао Филистејце све до Газе и њене околине, од стражарске куле до утврђеног града.

⁹ Четврте године цара Језекије, то јест, седме године израиљског цара Осије, сина Илиног, асирски цар Салманасер је дошао у Самарију и опседао је.

¹⁰ Освојио ју је на крају треће године. Самарија је била освојена шесте године Језекије, то јест, девете године израиљског цара Осије.

¹¹ Асирски цар је одвео Израиљце у Асирију и довео их у Алају и Гозан на реци Авор, и у мидијске градове.

¹² То се догодило због тога што нису слушали глас Господа, Бога свога, него су погазили његов савез – све што је заповедио Мојсије, слуга Господњи. Нису га ни слушали ни извршавали.

Сенахерив напада Јуду

¹³ Четрнаесте године цара Језекије, асирски цар Сенахерив је напао све утврђене јудејске градове и освојио их.

¹⁴ Тада је Јудин цар Језекија послао поруку асирском цару у Лахис: „Погрешио сам! Повуци се од мене и ја ћу поднети што год ми наметнеш.“ Асирски цар је одредио Јудином цару Језекији три стотине таланата[†] сребра и тридесет таланата[‡] злата.

¹⁵ Језекија му је дао и све сребро које се нашло у Дому Господњем и у ризницама царског двора.

¹⁶ У то време је Језекија скинуо злато с врата и довратака Дома Господњег, с којим их је Јудин цар Језекија обложио, и дао га асирском цару.

¹⁷ Међутим, асирски цар пошаље из Лахиса цару Језекији у Јерусалим Тартана, Равсариса и Равсака с великом војском. Они оду и дођу у Јерусалим. Кад су дошли, зауставили су се код Горњег језера на путу за Бељарево поље.

[†] **18:14** Око 10 t. [‡] **18:14** Око 1 t.

18 Кад су позвали цара, пред њих су изашли управник двора Елијахим син Хелкијин, писар Сомна и дворски саветник Јоах син Асафов

19 Тада им Равсак рече: „Реците Језекији:

’Овако каже велики цар Асирије: у шта се то уздаш?

20 Зар мислиш да су саме речи савет и сила за рат? На кога се ослањаш, да си се побунио против мене?

21 Да се можда не уздаш у Египат, у тај сломљени штап од трске, који убада и пробија шаку ономе ко се на њега наслања? Такав је фараон, египатски цар, свакоме ко се ослони на њега.

22 А ако ми кажете: „Ми се поуздајемо у Господа, Бога нашег!“ Па није ли баш Језекија срушио његове узвишице и жртвенике, рекавши Јуди и Јерусалиму: клањаћете се једино пред овим жртвеником у Јерусалиму.

23 А сад, хајде, опклади се са мојим господарем, асирским царем: даћу ти две хиљаде коња, ако си у стању да нађеш јахаче да их јашу.

24 Како ћеш онда одбити и једног војводу који је међу најмањим слугама мога господара? Но, ти се уздаш у Египат да ће ти дати коње и коњанике.

25 Коначно, јесам ли ја без одобрења Господњег пошао на ово место да га разорим? Господ је мени рекао: „Дигни се на ту земљу и разори је!““

26 Тада су Елијахим, син Хелкијин, Сомна, и Јоах рекли Равсаку: „Говори својим слугама арамејски, јер ми разумемо; не разговарај са нама јудејски да те слуша народ на зидинама.“

27 Али Равсак им је рекао: „Зар ме је мој господар послао да само вашем господару и вама кажем ове

речи, а не баш онима који седе на зидинама, који ће с вама морати да једу свој измет и пију своју мокраћу?“

²⁸ Равсак, затим, устаде и повика снажним гласом на јудејском: „Чујте реч великог цара, асирског цара:

²⁹ Овако каже цар: 'Не дајте да вас Језекија заваарава, јер он вас не може избавити из моје руке.

³⁰ Не дајте да вам Језекија улива поуздање у Господа говорећи: „Господ ће вас сигурно избавити; овај град неће пасти у руке асирском цару.“

³¹ Не слушајте Језекију, јер овако каже асирски цар: 'Склопите мир са мношвом и изађите к мени, па ће сваки од вас јести своје гробове и своје смокве и пити воду из свога студенца,

³² док не дођем и одведем вас у земљу као што је ваша земља, у земљу жита и младог вина, у земљу хлеба и винограда, у земљу маслиновог уља и меда, да живите и не умрете.'

Не слушајте Језекију који вас заводи говорећи: 'Господ ће нас избавити!'

³³ Да ли је који бог избавио своју земљу из руке асирског цара?

³⁴ Где су богови аматски и арфадски? Где су богови сефарвимски, енски и авски? Јесу ли избавили Самарију из моје руке?

³⁵ Који су међу свим боговима тих земаља избавили своју земљу из моје руке? Како ће онда Господ избавити Јерусалим из моје руке?“

³⁶ А народ је ћутао и није одговарао ни реч, јер је цар био заповедио: „Не одговарајте му!“

³⁷ Тада су управитељ двора Елијахим, син Хелкијин, писар Сомна и Асафов син Јоах, дворски саветник, дошли пред Језекију. Раздрли су своју одећу и саопштили му шта је Равсак рекао.

19

Посланство пророку Исаји

¹ Кад је то чуо, цар Језекија је раздро своју одећу, навукао на себе кострет и отишао у Дом Господњи.

² Затим је послао Елијакима, управитеља двора, писара Сомну, и старешине свештеничке обучене у кострет, пророку Исаји, сину Амоцовом.

³ Рекли су му: „Говори Језекија: ’Дан је овај дан невоље, казне и срамоте. Деца су приспела за порођај, а нема снаге да се роде.

⁴ Може бити да је Господ, Бог твој, чуо све речи Равсака, кога је његов господар асирски цар послао да вређа живог Бога, па ће га покарати због речи које је Господ, Бог твој, чуо, кад се помолиш за остатак што је преостао.”

⁵ Кад су слуге цара Језекије дошле к Исаји,

⁶ Исаја им је рекао: „Овако реците своме Господару: ’Говори Господ: не бој се речи што си чуо, којима су ме ружиле слуге асирског цара.

⁷ Ево, удахнућу у њега дух, и кад чује једну вест, вратиће се у своју земљу, а ја ћу учинити да погине од мача у својој земљи.”

⁸ Кад се Равсак вратио, нашао је асирског цара како ратује с Ливном; чуо је, наиме, да је напустио Лакис.

Други покушај цара Сенахерива

⁹ Чувши да је Тирака, кушки цар, изашао у рат против њега, асирски цар је послао гласнике Језекији, и рекао му:

¹⁰ „Овако реците Језекији, цару Јудином: ’Нека те не вара Бог твој у кога се уздаш говорећи ти: Јерусалим неће пасти у руке асирском цару.

11 Чуо си шта су асирски цареви учинили свим земљама, како су их изручили проклетству. Зар ћеш ти да се избавиш?

12 Јесу ли богови народа спасли оне које су уништили моји преци: Гозанце, Харанце, Ресефе и синове Едена у Теласару?

13 Где је цар аматски, цар арфадски, и цар Лаира, Сефарвима, Ена и Ава?"

Језекијина молитва

14 Језекија је примио писмо из руку посланика и прочитао га. Затим се попео у Дом Господњи и развио га пред Господом.

15 Онда се Језекија овако помолио пред Господом: „Господе, Боже Израиљев, који столујеш над херувимима! Само си ти Бог свих царстава земаљских, ти си начинио небо и земљу.

16 Пригни ухо своје, Господе, и почуј; отвори очи своје и погледај. Чуј Сенахеривове речи које је послао да се руга Богу живоме!

17 Истина је, о, Господе, опустошили су цареви асирски народе и њихову земљу,

18 побацали им богове у ватру, јер они и нису богови, него дело људских руку, дрво и камен; зато су их разорили.

19 А сад, Господе, Боже наш, избави нас из његових руку, нека знају сва царства на земљи, Господе, да си само ти Бог!"

Исаијино пророштво

20 Тада је Исаија, син Амоцов, послао поруку Језекији: „Говори Господ, Бог Израиљев: 'Чуо сам твоју молитву коју си ми упутио за Сенахерива, асирског цара.

21 Ово је реч коју је Господ рекао против њега: Презире те, руга ти се, девица, ћерка сионска,

маше главом за тобом ћерка јерусалимска.

22 Кога си ружио и вређао?

На кога си гласно викао
и охоли поглед дизао?

На Свеца Израилјева!

23 Преко твојих гласника вређао си мог Господа.

Рекао си: „Коњима својим и јахачима многим,
на висине сам се горске успео,
до највиших врхова ливанских.

Посекао сам му највише кедрове
и његове поизбор чемпресе.

Досегао сам му врх најкрајњи,
врт његов у бујној шуми.

24 Ископао сам студенце и пио туђе воде,
стопалима својих ногу
исушио сам све потоке египатске.“

25 Зар ниси чуо? Од искона сам то одредио,
уредио од прадавних дана,

а сада сам то остварио:

у рушевине си претворио утврђене градове.

26 Становници њихови

немоћни, испрепадани, постиђени,

били су као растиње у пољу,

као младо зеленило,

као трава по крововима,

што усахне пре него што никне.

27 Ја знам кад седаш, кад излазиш и кад се враћаш,
и како си против мене беснео.

28 Зато што си на мене беснео,

и што ми је твоја обест дошла до ушију,

брњицу ћу ти кроз ноздрве провући,

у уста ћу ти узде ставити,

и вратити те путем којим си дошао.

Знак за Језекију

29 А ово је знак за тебе:

Ове године ћеш јести што сâмо израсте,
а догодине оно што никне од тога,
а треће године сеј, жањи и сади винограде
и једи њихов род.

30 А преживели из дома Јудиног,
опет ће пустити свој корен у дубину,
и родити своје плодове у висину.

31 Јер из Јерусалима ће изаћи остатак,
и преживели са горе Сиона.
То ће учинити ревност Господа над војскама.'

Пророштво о Асирији

32 Зато говори Господ о цару асирском:

'Он неће ући у овај град,
и неће одапети стрелу на њега,
неће са штитом кренути на њега,
нити насипати бедем против њега,

33 него ће се вратити путем којим је дошао.
У овај град он ући неће – говори Господ.

34 Ја ћу одбранити овај град и избавити га
ради себе и ради мога слуге Давида."

Сенахеримов пораз и смрт

35 Исте ноћи је изашао Анђео Господњи и побио
стотину осамдесет пет хиљада у асирском табору.
Када је народ устао ујутро, а оно све сами мртваци.

36 Сенахерив, асирски цар, је подигао своју војску и
повукао се; вратио се у Ниниву.

37 И док се клањао у храму свога бога Нисрока,
убили су га мачем његови синови Адрамелех и
Сарасар. Потом су побегли у земљу араратску. На
његово место се зацарио његов син Есарадон.

20

Језекијина болест и оздрављење

¹ У оне дане се Језекија разболео на смрт. Пророк Исаија, син Амоцов, је дошао и рекао му: „Говори Господ: ’Уреди своју кућу, јер ћеш умрети; нећеш се опоравити.’“

² Језекија је окренуо своје лице према зиду, па се помолио Господу овако:

³ „О, Господе, сети се да сам пред тобом ходио верно и свим срцем, и да сам чинио што је добро у твојим очима.“ И Језекија горко заплака.

⁴ Исаија још није изашао из средишњег предворја, кад му је дошла реч Господња:

⁵ „Врати се и реци Језекији, владару мога народа: Говори Господ, Бог твога претка Давида: ’Чуо сам твоју молитву и видео сам твоје сузе. Ево, излечићу те, па ћеш за три дана отићи у Дом Господњи.

⁶ Додаћу петнаест година твоме животу и избавићу те из руке асирског цара. Одбранићу овај град ради себе и ради мога слуге Давида.’“

⁷ Онда је Исаија рекао: „Донесите облог од смокава. Нека узму и ставе му на чир и оздравиће.“

⁸ Језекија упита Исаију: „Шта ће бити знак да ће ме Господ исцелити и да ћу за три дана отићи у Дом Господњи?“

⁹ Исаија му одговори: „Ово ће ти бити знак од Господа, да ће Господ учинити оно што је обећао. Желиш ли да се сенка помери напред за десет степени или да се помери назад за десет степени?“

¹⁰ Језекија одговори: „Лако је да се сенка помери напред за десет степени. Не, него нека се сенка помери назад за десет степени.“

11 Тада је пророк Исаија призвао Господа, који је вратио сенку назад за десет степени; за толико се сенка спустила на Ахазавом сунчанику.

Посланици из Вавилона

12 У оно време је вавилонски цар Веродах-Валадан*, син Валаданов, послао писма с даром за Језекију, јер је чуо да се Језекија разболео.

13 Језекија их је саслушао; показао им је сву своју ризницу, сребро и злато, зачине, мирисна уља, оружницу, и све што се нашло у његовим ризницама. Није било ничега у његовом двору и на целом његовом подручју што им Језекија није показао.

14 Тада је пророк Исаија дошао к цару Језекији и рекао му: „Шта су рекли ти људи? Одакле су ти дошли?“

Језекија одговори: „Из далеке земље, из Вавилона.“

15 „Шта су видели у твојој кући?“ – упита он.

Језекија одговори: „Није било ничег у мојим ризницама што им нисам показао.“

16 Тада је Исаија рекао Језекији: „Почуј реч Господњу:

17 'Ево, долазе дани када ће све што је у твојем двору, и све што су твоји преци сабрали до овога дана, бити однесено у Вавилон; неће остати ништа – говори Господ.

18 А неки од твојих синова, који су ти се родили, биће одведени. Они ће бити евнуси на двору вавилонског цара.“

19 Језекија одговори Исаији: „Добра је реч Господња што си је ти рекао.“ А мислио је: „Нека буде мир и спокојство током дана мојих.“

* 20:12 Или: Меродах-Валадан, према Иса 39,1.

²⁰ Остала Језекијина дела, и сви његови подухвати, како је направио језеро и прокоп да доведе воду у град, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

²¹ Кад се Језекија упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Манасија.

21

Манасијина владавина у Јуди

¹ Манасији је било дванаест година кад се зацарио. Владао је педесет пет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Ефсива.

² Чинио је што је зло у Господњим очима, следећи одвратна дела народа које је Господ истерао пред Израиљцима.

³ Он је поново подигао узвишице које је његов отац Језекија уништио. Подигао је и жртвенике Валу и начинио Аштартин стуб, као што је учинио Ахав, израиљски цар. Клањао се свој војсци небеској и служио им.

⁴ Саградио је жртвенике у Дому Господњем, за који је Господ рекао: „У Јерусалиму ћу поставити своје име.“

⁵ Изградио је жртвенике свој војсци небеској у два предворја Дома Господњег.

⁶ Свога сина је провео кроз огањ; врачао је и гатао и тражио савет од призивача духова и видовњака. Чинио је много тога што је зло у очима Господњим, гневeћи га.

⁷ Начинио је и кип Аштарте и поставио га у Дом за који је Господ рекао Давиду и његовом сину Соломону: „У овом Дому и у Јерусалиму, који сам изабрао између свих племена Израиљевих, поставићу своје име довека.

⁸ Нећу више дати да стопе Израиљаца одлутају из земље коју сам дао њиховим оцима, само ако буду пазили да врше све што сам им заповедио и сав Закон који им је заповедио мој слуга Мојсије.“

⁹ Али они нису слушали; Манасија их је завео да чине гора дела од народа које је Господ затро пред Израиљцима.

¹⁰ Зато је Господ рекао преко својих слугу пророка:

¹¹ „Зато што је Манасија, цар Јудин, учинио та одвратна дела учинивши горе зло од свих Аморејаца пре њега, и навео Јуду да се огреши са идолима,

¹² говори Господ, Бог Израиљев: ево, довешћу такво зло на Јерусалим и на Јуду, да ће свакоме ко чује за то зујати оба уха.

¹³ Затегнућу над Јудом уже самаријско и мерила дома Ахавовог, па ћу збрисати Јерусалим као што се обрише здела, па се окрене.

¹⁴ И одбаћићу остатак – своју баштину – и предати их у руке њихових непријатеља да буду плен и грабеж свим својим непријатељима,

¹⁵ зато што су чинили зло у очима Господњим гневeћи ме од дана кад су њихови преци изашли из Египта све до данас.“

¹⁶ Манасија је пролио веома много невинe крви од једног краја Јерусалима до другог, осим греха на који је навео Јуду да чини оно што је зло у очима Господњим.

¹⁷ Остала Манасијина дела и све што је учинио, и грех који је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

¹⁸ Кад се Манасија упокојио са својим прецима, сахранили су га у башти његовог двора, у Узином врту. На његово место се зацарио његов син Амон.

Амон, цар Јуде

¹⁹ Амону је било двадесет две године кад се зацарио. Владао је две године у Јерусалиму. Мајка му се звала Месулемета, ћерка Арусова, из Јотеве.

²⁰ Чинио је што је зло у очима Господњим као што је чинио његов отац Манасија.

²¹ У свему је следио пут којим је његов отац ишао: служио је идолима којима је и његов отац служио, и клањао им се.

²² Оставио је Господа, Бога својих отаца, и није следио пут Господњи.

²³ Амонове слуге су сковале заверу против њега, па су убили цара у његовом двору.

²⁴ Али народ земље је побио све оне који су се уротили против цара Амона. Народ земље је на његово место зацарио његовог сина Јосију.

²⁵ Остала Амонова дела и што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

²⁶ Сахранили су га у његовом гробу, у Узином врту. На његово место се зацарио његов син Јосија.

22

Јосијина владавина у Јуди

¹ Јосији је било осам година кад се зацарио. Владао је тридесет једну годину у Јерусалиму. Мајка му се звала Једида, ћерка Адајева, из Васката.

² Он је чинио што је право у очима Господњим; следио је у свему пут свога праоца Давида не скрећући ни десно ни лево.

Хелкија проналази књигу Закона

³ Осамнаесте године цара Јосије, цар је послао писара Сафана, сина Ацалије, сина Месуламовог, у Дом Господњи. Рекао му је:

⁴ „Иди горе к Првосвештенику Хелкији, да ти припреми новац који је дошао у Дом Господњи, и који су вратари* сакупили од народа.

⁵ Нека га преда надгледницима посла у Дому Господњем, а они нека га дају радницима који су у Дому Господњем, да изврше поправке у Дому:

⁶ тесарима, градитељима и зидарима, и да набаве дрво и клесани камен за поправке у Дому.

⁷ Ипак, нека им се не тражи рачун од новца који им је предан, јер раде поштено.“

⁸ Првосвештеник Хелкија рече писару Сафану: „Нашао сам Књигу Закона у Дому Господњем.“ Хелкија је дао књигу Сафану, а он ју је прочитао.

⁹ Кад је писар Сафан отишао к цару, донео му је вест: „Твоје слуге су покупиле новац који се нашао у Дому, и предали га надгледницима посла у Дому Господњем.“

¹⁰ Писар Сафан је, затим, известио цара: „Свештеник Хелкија ми је дао једну књигу.“ Сафан ју је прочитао пред царем.

¹¹ Кад је цар чуо речи из књиге Закона, раздрао је своју одећу.

¹² Тада је цар заповедио свештенику Хелкији, Ахикаму, сину Сафановом, Ахвору, сину Михејином, писару Сафану и Асаји, царевом слуги:

¹³ „Идите и питајте Господа за мене, за народ и за целу Јуду, у погледу ове књиге која је пронађена, јер је велики гнев Господњи који се распао против нас, због тога што наши преци нису слушали речи ове књиге, како би вршили све што је написано за нас.“

¹⁴ Свештеник Хелкија, Ахикам, Ахвор, Сафан и Асаја, оду к пророчици Олди, жени Салума, сина Текуја, сина Араса, чувара одеће. Она је живела

* **22:4** Дословно: чувари прага.

у Јерусалиму у другом крају града. Пошто су разговарали с њом,

¹⁵ она им је одговорила: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Реците човеку који вас је послао к мени:

¹⁶ Говори Господ: ево, довешћу невољу на ово место и на његове становнике, према свим речима књиге коју је прочитао Јудин цар.

¹⁷ Пошто су ме оставили и приносе кад другим боговима, гневeћи ме свим делима својих руку, мој ће се гнев распалити против овог места и неће се угасити.’

¹⁸ А Јудином цару који вас је послао да питате Господа, овако реците: ’Говори Господ, Бог Израиљев, за речи које си чуо:

¹⁹ Пошто ти је срце омекшало, те си се понизио пред Господом кад си чуо шта сам рекао за ово место и његове становнике, да ће постати пустош и проклетство, па си раздрао своју одећу и плакао преда мном, зато сам *те* услишио – говори Господ.

²⁰ Стога ћу те придружити твојим прецима, па ћеш на миру бити положен у свој гроб, тако да нећеш видети ништа од невоље коју ћу довести на ово место.”“

Затим су однели цару поруку.

23

Јосијина обнова

¹ Цар је послао по све старешине Јуде и Јерусалима, да се саберу код њега.

² Тада је цар отишао у Дом Господњи са свим Јудејцима и свим становницима Јерусалима, са свим свештеницима и пророцима, са свим народом, од малог до великог, и прочитао им све речи Књиге савеза коју су нашли у Дому Господњем.

³ Затим је цар стао код стуба и склопио савез пред Господом, да ће следити Господа и држати његове заповести, његова сведочанства и уредбе, свим срцем и свом душом, и да ће извршавати речи овог савеза, које су записане у овој књизи. И сав народ је пристао уз савез.

⁴ Цар је заповедио свештенику Хелкији да се из Дома Господњег изнесу сви предмети који су били начињени за Вала, Аштарту и сву војску небеску. Спалио их је изван Јерусалима на кидронским пољима, а прах је однео у Ветилъ.

⁵ Уклонио је идолопоклоничке свештенике које су Јудини цареви поставили да приносе кад на узвишицама по Јудиним градовима и око Јерусалима, и оне што су приносили кад Валу, сунцу, месецу, сазвежђима, и свој војсци небеској.

⁶ Затим је из Дома Господњег изнео Аштартин стуб ван Јерусалима, на поток Кидрон, и спалио га код потока Кидрона. То је смрвио у прах, који је расуо по гробовима обичног народа.

⁷ Онда је срушио куће храмских блудника, које су биле у Дому Господњем, где су жене плеле засторе* за Аштарту.

⁸ Одвео је све те свештенике из Јудиних градова и оскрнавио узвишице где су свештеници приносили кад, од Гаваје до Вир-Савеје. Такође је уништио узвишице врата, које су се налазиле на улазу врата Исуса, управитеља града, с десне стране градске капије.

⁹ Међутим, свештеници узвишица нису служили код жртвеника Господњег у Јерусалиму, иако су јели од бесквасних хлебова међу својом браћом.

* **23:7** Дословно: *куће или храмови-шатори*. Не зна се тачно значење израза.

¹⁰ Јосија је оскрнавио и Тофет, који је био у долини Вен-Еном, да више нико не би огњем Молоху спаљивао свога сина или своју ћерку.

¹¹ Уклонио је и коње које су Јудини цареви заветовали сунцу код улаза у Дом Господњи, поред собе дворанина Натан-Мелеха, која је била у том крају. Сунчана кола је спалио у огњу.

¹² Цар је срушио и жртвенике на крову горње собе Ахазове, које су направили Јудини цареви, и жртвенике које је направио Манасија у два предворја Дома Господњег. Уклонио их је оданде, а њихов прах је бацио у поток Кидрон.

¹³ Цар је оскрнавио и жртвенике што су стајали насупрот Јерусалима, јужно од Горе уништења[†]. Њих је Соломон, цар Израиља, изградио за Аштарту, гадост Сидонаца, Хамоса, гадост Моаваца и Молоха[‡], гадост Амонаца.

¹⁴ Стубове им је поломио у парампарчад, Аштардине ступове је посекао, па је та места напунио људским костима.

¹⁵ Спалио је и жртвеник у Ветиљу, узвишицу коју је начинио Јероваам, син Наватов, који је навео Израиљ на грех. Тај жртвеник и узвишицу је срушио. Затим је узвишицу спалио и сатро је у прах. Аштардин стуб је спалио.

¹⁶ Кад се Јосија осврнуо, видео је тамо на гори гробове. Послао је људе да узму кости из гробова, а онда их је спалио на жртвенику. Тако их је оскрнавио, по речи Господњој, које је објавио Божији човек који је прорекао ове ствари.

¹⁷ Затим је упитао: „Какав је то споменик што видим?“

[†] **23:13** Погрдно име Маслинске горе, као игра сличних речи на изворном језику помазање и уништење. [‡] **23:13** Или: Малхом.

Људи из града су му рекли: „То је гроб Божијег човека који је дошао из Јуде. Он је прорекао ове ствари које си учинио са жртвеником у Ветиљу.“

18 Јосија рече: „Оставите га; нека нико не узнемирава његове кости.“ И тако су му оставили кости, с костима оног пророка што је дошао из Самарије.

19 Јосија је, такође, уклонио храмове на узвишицама које су биле по градовима Самарије, које су начинили израиљски цареви да гнев Господа. Учинио је са њима исто онако како је учинио у Ветиљу.

20 Тамо на жртвеницима је поклао све свештенике узвишица, и спалио људске кости на њима. Затим се вратио у Јерусалим.

Прослава Пасхе

21 Потом је цар заповедио свему народу: „Прославите Пасху Господу, Богу своме, како је прописано у овој Књизи савеза.“

22 Наиме, таква Пасха се није славила од времена судија који су судили Израиљу, и за све време израиљских и Јудиних царева.

23 Само се осамнаесте године цара Јосије ова Пасха славила Господу у Јерусалиму.

24 Јосија је, такође, истребио призиваче духова и видовњаке, идоле и кипове, и све гадости које су се виђале у Јуди и Јерусалиму. Тако је испунио речи Закона које су биле записане у књизи коју је свештеник Хелкија пронашао у Дому Господњем.

25 Пре њега није било цара као што је он, који се окренуо Господу свим срцем, свом душом и свом снагом, у складу са целим Законом Мојсијевим; после њега се није појавио такав као што је он.

26 Ипак, Господ се није одвратио од жестине свог великог гнева, који се распалио против Јуде због свега чиме га је Манасија провоцирао.

27 Господ рече: „И Јуду ћу одбацили од свога лица, као што сам одбацио Израиљ, и одбацићу Јерусалим, овај град који сам изабрао, и Дом за који сам рекао да ће тамо бити моје име.“

28 Остала Јосијина дела и све што је учинио, није ли све то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

Јосијина погибија

29 У његово време је фараон Нехаон, египатски цар, кренуо на асирског цара, на реку Еуфрат. Цар Јосија је кренуо да га пресретне, али га је фараон убио при првом сусрету код Мегида.

30 Његове слуге су га мртвог превезле из Мегида и донеле га у Јерусалим, где су га сахранили у гроб. А народ земље је узео Јосијиног сина Јоахаза, помазали га и зацарили га уместо његовог оца.

Јоахазова владавина и његово заточеништво

31 Јоахазу је било двадесет три године кад се зацарио, а владао је три месеца у Јерусалиму. Мајка му се звала Амутала, ћерка Јеремијина из Ливне.

32 Он је чинио што је зло у очима Господњим, следећи све што су чинили његови преци.

33 Фараон Нехаон га је држао заточеног у Ривли у земљи Амату, да не би владао у Јерусалиму. Земљи је наметнуо данак од стотину таланата§ сребра и једног таланта злата*.

34 Фараон Нехаон је уместо Јосије поставио за цара Јосијиног сина Елијакима, коме је променио име у Јоаким. А Јоахаза је узео и одвео га у Египат, и тамо је умро.

§ 23:33 Око 3,4 t. * 23:33 Око 34 kg.

³⁵ Јоаким је давао сребро и злато фараону, али је зато наметнуо порез земљи, како би платио новац који је фараон захтевао. А да би дао фараону Нехаону, морао је од народа земље да узме сребро и злато, према процени за сваког човека.

Јоаким, цар Јуде

³⁶ Јоакиму је било двадесет пет година кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Зевуда, ћерка Федаја из Руме.

³⁷ Он је чинио што је зло у очима Господњим.

24

Вавилон напада Јуду

¹ У његово време је дошао Навуходоносор, цар вавилонски, и Јоаким му је био поданик три године. Но, предомислио се, па се побунио против њега.

² Али Господ је послао на њега пљачкашке чете Халдејаца и Арамејаца, и пљачкашке чете Амонаца и Моаваца; послао их је на Јуду да га уништи, по речи коју је Господ рекао преко својих слугу пророка.

³ То је задесило Јуду по Господњој заповести, да би их уклонио од свога лица због Манасијиних греха, и свега што је учинио.

⁴ Он је, такође, пролио много невине крви. Пошто је испунио Јерусалим невином крвљу, Господ није хтео да му опрости.

⁵ Остала Јоакимова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

⁶ Кад се Јоаким упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Јехонија.

⁷ Египатски цар није више напуштао своју земљу, јер је вавилонски цар освојио све што је припадало египатском цару, од Египатског потока до реке Еуфрата.

Јехонијева владавина и његово изгнанство

⁸ Јехонији је било осамнаест година кад се зацарио, а владао је три месеца у Јерусалиму. Мајка му се звала Неуста, ћерка Елнатанова, из Јерусалима.

⁹ Чинио је што је зло у очима Господњим, сасвим онако како је чинио његов отац.

¹⁰ У оно време су слуге вавилонског цара Навуходоносора напале Јерусалим, тако да је град дошао под опсаду.

¹¹ Навуходоносор, вавилонски цар, је дошао до града, док су га његове слуге опседале.

¹² Тада се Јехонија, цар Јудин, предао вавилонском цару, заједно са својом мајком, својим слугама, својим главарима, и својим дворанима.

Вавилонски цар их је заробио осме године свога царевања.

¹³ Однео је оданде све благо Дома Господњег, и све благо царевог двора, и изломио све златно посуђе Дома Господњег, које је израиљски цар Соломон начинио за Дом Господњи, баш како је казао Господ.

¹⁴ Затим је преселио сав Јерусалим, све главаре, све ратнике, десет хиљада изгнанника, и све уметнике и коваче; нико није остао, осим најсиромашнијег народа у земљи.

¹⁵ Одвео је у Вавилон Јехонију, цареву мајку, све његове дворане, и све племиће у земљи; одвео их је из Јерусалима у изгнанство у Вавилон.

¹⁶ Вавилонски цар је одвео у изгнанство у Вавилон седам хиљада ратника, и хиљаду уметника и ковача; сви су били јаки и способни за рат.

¹⁷ Вавилонски цар је уместо њега поставио његовог стрица Матанију, коме је променио име у Седекија.

Седекија, цар Јуде

¹⁸ Седекија је имао двадесет једну годину кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму.

Мајка му се звала Амутала, ћерка Јеремијина, из Ливне.

¹⁹ Он је чинио што је зло у очима Господњим, сасвим како је чинио и Јоаким.

²⁰ И пошто су се побунили против Господа, гнев Господњи је дошао на Јерусалим и Јуду, па их је одбацио од свога лица.

А Седекија се побунио против вавилонског цара.

25

Пад Јерусалима и друго изгнанство

¹ Девете године његовог царавања, десетог дана десетог месеца, дошао је Навуходоносор, цар Вавилона, са свом својом војском на Јерусалим; утаборили су се пред њим и подигли насип око њега.

² Град је био под опсадом до једанаесте године цара Седекије.

³ Али деветог дана *четвртог*^{*} месеца кад је у граду завладала љута глад, да није било хране за народ земље,

⁴ град је био проваљен. Цар је под окриљем ноћи побегао са свим ратницима између два зида поред царског врта, иако су Халдејци били свуда око града, и отишао у правцу Араве[†].

⁵ Халдејски војници су се дали у потеру за царем и стигли га на Јерихонским пољанама; сва његова војска се разбежала и оставила га.

⁶ Халдејци су ухватили цара и одвели га вавилонском цару у Ривлу, који му је изрекао пресуду.

⁷ Седекијине синове су поклали пред њим, а Седекији су ископали очи, па су га везаног ланцима одвели у Вавилон.

^{*} **25:3** Према упоредним текстовима Јер 39,2; 52,5. [†] **25:4** Јорданска долина.

⁸ Седмог дана петог месеца; то је била деветнаеста година цара Навуходоносора, цара Вавилона, у Јерусалим је дошао царев слуга Навузардан, заповедник телесне страже.

⁹ Он је спалио Дом Господњи, царев дворац и све куће у Јерусалиму; спалио је сваку велику зграду.

¹⁰ Затим су сви халдејски војници, који су били са заповедником телесне страже, срушили зидине око Јерусалима.

¹¹ Остатак народа који је остао у граду, и оне што су пребегли к вавилонском цару, одвео је у изгнанство Навузардан, заповедник телесне страже.

¹² Ипак, заповедник телесне страже је оставио најсиромашније у земљи да буду виноградар и земљорадници.

¹³ Халдејци су изломили и бронзане стубове који су били у Дому Господњем, и подножја и бронзано море, који су били у Дому Господњем, и однели бронзу у Вавилон.

¹⁴ Однели су и лонце, лопатице, машице, тепсије, и све бронзано посуђе које се користило за храмску службу, као и кадионице и лаворе.

¹⁵ Заповедник телесне страже је однео све што је било од злата и сребра.

¹⁶ Бронзи од два стуба, мора и подножја, од свега овог посуђа које је Соломон начинио за Дом Господњи, није било мере.

¹⁷ Један стуб је био висок осамнаест лаката[‡], а на његовом врху је било бронзано оглавље. Оглавље је било високо три лакта[§]. Плетенице и нарови око оглавља су били потпуно од бронзе. Други стуб с плетеницом је био исти.

[‡] 25:17 Око 9 м. [§] 25:17 Око 1,5 м.

¹⁸ Заповедник телесне страже је, такође, повео Сорају, Првосвештеника, и Софонију, другог свештеника, и три вратара.

¹⁹ Из града је одвео и једног дворанина који је био над ратницима, и пет царских свештеника, које су нашли у граду. Такође је одвео писара војног заповедника, који је позивао у војску народ земље, и шездесет људи од народа земље које су нашли у граду.

²⁰ Навузардан, заповедник телесне страже, их је узео и довео их пред вавилонског цара у Ривлу.

²¹ Вавилонски цар их је побио; погубио их је у Ривли, у земљи аматској.

Тако је Јуда био одведен у изгнанство из своје земље.

Годолија постављен за намесника

²² Вавилонски цар Навуходоносор је поставио Годолију, сина Ахикама, Сафановог унука, за намесника над народом који је остао у Јудиној земљи, који је он оставио.

²³ Кад су сви војни заповедници и њихови људи чули да је вавилонски цар поставио за намесника Годолију, дошли су са својим људима Годолији у Миспу: Исмаило, син Нетанијин, Јоанан, син Каријин, Сораја син Тануметов из Нетофата, и Махањанинов син Јазанија.

²⁴ Тада се Годолија заклео њима и њиховим људима, рекавши: „Не бојте се халдејских слугу; останите у земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро.“

²⁵ Али у седмом месецу дође Исмаило, син Нетанијин, син Елисамин, који је био царског рода, са десет људи и уби Годолију, Јудејце и Халдејце који су били с њим у Миспи.

²⁶ Тада је устао сав народ од најмањег до највећег, и сви војни заповедници, па су отишли у Египат, јер су се бојали Халдејаца.

Јехонија пуштен из тамнице

²⁷ Тридесет седме године изгнанства Јудиног цара Јехонија, двадесет седмог дана дванаестог месеца, вавилонски цар Евил-Меродах је у првој години свога царевања помиловао и пустио из тамнице Јудиног цара Јехонију.

²⁸ Љубазно је с њим разговарао, и поставио му столицу више столица свих царева који су били с њим у Вавилону.

²⁹ Јехонија је одложио своју тамничку одећу, па је до краја живота јео храну за царевим столом.

³⁰ Цар му је свакодневно давао за издржавање до краја његовог живота.

Biblica® Нови српски превод, слободна права
The Holy Bible in the Serbian language, Biblica® Open
New Serbian Translation Cyrillic 2017

copyright © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Language: Српски/ Srpski (Serbian)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Ово Свети писмо или „Дело“ је доступна под међународном лиценцом Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Да бисте видели ову лиценцу, посетите <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> или пошаљите писмо на адресу: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc. Сваки пут када користите жиг Biblica® морате да имате писану дозволу од Biblica, Inc. Имате дозволу да копирате и дистрибуирате ово дело, све док га не мењате и задржавате наслов какав јесте, који укључује заштићени знак “Biblica®”. Измене или превођење овог дела ће створити изведено дело, које ће захтевати да уклоните заштићени знак Biblica®. Када објавите ово изведено дело, морате да наведете које сте промене направили тамо где људи могу да их виде, на пример на интернет страници. Такође, морате да покажете одакле је оригинално дело: „Оригинално дело Biblica, Inc. је бесплатно доступно на www.biblica.com и open.bible.”

Без обзира да ли користите ово дело без промена или направите изведено дело, изјава о ауторским правима мора да буде наведена на насловној страни или страни о ауторским правима дела/произведеног дела на следећи начин:

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Такође, морате да понудите свој изведени рад користећи исту лиценцу (CC BY-SA) и правила.

Уколико желите да обавестите Biblica, Inc. у вези са вашим преводом овог дела, молимо вас да нас контактирате на <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2025 from source files dated 21 May 2025

c1df326b-f9ae-5728-a9ee-0b561c122248